

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kulttuuri ja luova ala 2010

Esiselvitysraportti

Musiikki elämään – osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön
alueellinen kehityshanke

Sonja Munter-Mäkeläinen

Sisällysluettelo

1 Selvityksen tausta	1
1.1 Musiikki elämään -esiselvitys.....	1
1.2 Taide ja hyvinvointi.....	2
1.3 Yleisöyhteistyön palvelutuotanto	3
1.4 Muusikon muuttuvat työnkuvat ja koulutus.....	3
2 Selvityksen toteutustapa	5
3 Orkestereiden yleisöyhteistyö	7
4 Osallistava konserttitoiminta ja yleisöyhteistyö musiikin koulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa	9
5 Alueelliset erityispiirteet yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan tuottamisessa	14
5.1 Kunta yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan tuottajana	14
5.2 Lahden seutu	14
5.3 Kemi, Tornio, Haaparanta ja Rovaniemi.....	16
5.4 Keski-Pohjanmaa ja Kokkola	18
5.5 Pohjois-Karjala ja Joensuu.....	19
6 Pohjoismaiset tavoittavan konserttitoiminnan käytänteet	20
6.1 Koulu- ja päiväkotikonsertit Suomessa	20
6.2 Konserttikeskus	22
6.3 Norja	22
6.4 Tanska	23
6.5 Ruotsi	23
6.6 Islanti	24
7 Kolmas sektori yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan tuottajana	25
7.1 Kolmannen sektorin hyvinvointipalvelukysely	25
7.2 Oulun Musiikkijuhlat.....	29
8 Tuloksia	31
8.1 Palvelumalli.....	32
8.1.1 Kolmas sektori palveluntuottajana.....	32
8.1.2 Muusikoiden ja musiikkipedagogien koulutus.....	34
8.2 Lopuksi	36
Lähteet.....	37
LIITE 1. Teemahaastattelupohja.....	38
LIITE 2. Kolmannen sektorin toimijat	40
LIITE 3. Kartoituksessa esille tulleita yhteistyökumppaneita ja hankkeita	41
LIITE 4. Suomen sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkestereiden yleisötyö vuonna 2009	43

1 Selvityksen tausta

1.1 Musiikki elämään -esiselvitys

Tässä raportissa kuvataan Musiikki elämään -esiselvityshankkeessa tehdyn selvitystyön tuloksia. Esiselvityshankkeessa kartoitettiin valtakunnallisia ja paikallisia käytänteitä, tarpeita ja mahdollisuuksia alueellisesti tavoitavamman ja vaikuttavamman osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön toteuttamiseksi.

Osallistavalla konserttitoiminnalla ja yleisöyhteistyöllä tarkoitetaan tässä toimintaa, jonka tavoitteena on syventää taidokokemusta, lisätä osallisuutta ja vuorovaikutuksellisuutta taiteen kokemisessa ja tekemisessä sekä edistää hyvinvointia taiteen avulla.

Yleisöyhteistyöllä (tai yleisötyöllä) tarkoitetaan yleisesti ottaen toimintaa, jonka tarkoituksena on lisätä taiteiden saavutettavuutta. Yleisöyhteistyössä käytetään usein osallistavan taiteen metodeja. Käytännössä yleisöyhteistyö voi olla esimerkiksi työpaja, jossa syvennetään taideteoksesta saatavaa kokemusta.

Osallistava konserttitoiminta tarkoittaa tässä konserttitoimintaa, jossa konserttitilanteen vuorovaikutusdynamiikkaa pyritään laajenta-

maan perinteisen esiintyjä-yleisöasetelman ulkopuolelle. Osallistavuuden ja vuorovaikutuksen määrä ja muodot voivat vaihdella suuresti konserttitilanteissa. Osallistava konserttitoiminta on usein yleisöyhteistyön yksi työmuoto.

Tavoittavalla konserttitoiminnalla tarkoitetaan tässä toimintaa, jossa pyritään tavoittamaan niitä yleisöjä, jotka eivät välttämättä muuten pääse osalliseksi konserttitoiminnasta. Tällaista toimintaa ovat mm. kouluissa ja palvelutalouksissa järjestettävät konsertit.

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan tässä pääasiassa voittoa tavoittelemattomia järjestöjä ja säätiöitä, esim. erilaisia kulttuurialan ja sosiaali- ja terveystalouden yhdistyksiä.

Musiikki elämään -esiselvityshankkeessa selvitettiin mahdollisuuksia hyödyntää kolmannen sektorin osaamista tarjottaessa kunnille laadukkaita eri-ikäisille kuntalaisille suunnattuja osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palveluja. Hankkeessa mallinnettiin, kuinka kolmas sektori voi toimia konserttien toteuttajien työllistäjänä sekä rakennettiin kolmannen

sektorin toimijoiden, ammattikorkeakoulujen ja kuntatoimijoiden yhteistyöhön perustuva osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelumalli.

Esiselvityshankkeessa tutustuttiin pohjoismaisiin tavoittavan konserttitoiminnan käytänteisiin ja toimintamalleihin. Lisäksi selvitettiin, mitä osaamista kolmas sektori, muusikot ja konserttien tuottajat tarvitsevat ja mikä tulee olemaan ammattikorkeakoulujen rooli mahdollisesti tarvittavan koulutuksen ja toimintamallin tuottamisessa.

Musiikki elämään -esiselvityshankkeen päätoteuttajia olivat Metropolia Ammattikorkeakoulun (myöh. Metropolia) kulttuurin ja luovan alan musiikin ja pop/jazz-musiikin koulutusohjelmat. Osatoteuttajana hankkeessa on toiminut Konserttikeskus ry. Hanke on toteutettu heinä-lokakuussa 2010, ja rahoitusta esiselvitystyö on saanut valtakunnallisesta ESR-kehittämishajelmasta "Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisalojen kolmas sektori hyvinvointipalvelujen tarjoajana".

Musiikki elämään -esiselvityshankkeen yhteistyökumppaneita olivat Pohjoisen kulttuuri-instituutti, Lahden ammattikorkeakoulu/musiikin ala, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu/taiteen yksikkö, Savonia-ammattikorkeakoulu/musiikki ja tanssi, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu/musiikki sekä Suomen Sinfoniaorkesterit ry.

Esiselvitystyöstä on vastannut projektipäällikkö Sonja Munter-Mäkeläinen tukeanaan projektiryhmä, johon ovat kuuluneet Metropolia koulutusohjelmavastaava Laura Huhtinen-Hildén, lehtori Reijo Kar-

vonon ja kehityspäällikkö Anna-Maria Vilkuna sekä Konserttikeskus ry:n toiminnanjohtaja Kari Vase. Vase on vastannut Pohjoismaiset tavoittavan konserttitoiminnan käytänteiden tietojen keruusta.

Asiantuntemustaan esiselvitystyöhön ovat antaneet lisäksi seuraavat Musiikki elämään -esiselvityshankkeen ohjausryhmän jäsenet: Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toiminnanjohtaja Aila Sauramo ja Lapin ELY-keskuksen ylitarkastaja Marika Lindroth sekä Metropolian pop/jazzmusiikin koulutuspäällikkö Jere Laukkanen ja musiikin koulutuspäällikkö Monna Relander. Tutkimusassistentti Irene Alsti-Lehtonen on avustanut selvityksen teossa.

1.2 Taide ja hyvinvointi

Taide ja kulttuuritoiminta ovat keskeisiä elementtejä hyvän elämän ja arjen kokemiselle. Omat elämykset, luovat voimavarat, osallisuus ja vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa mahdollistavat voimaantumisen, itsensä kehittämisen ja toimintakyvyn ylläpidon. (Liikanen, 2010)

Opetusministeriön tammikuussa 2010 julkaisemassa Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toimenpideohjelmassa kulttuurilla ja taiteella nähdään potentiaalia niin osallisuuden, yhteisöllisyyden ja arjen toimintojen ja ympäristöjen kuin työhyvinvoinnin edistäjänä. Taide ja kulttuuri halutaan kotiuttaa osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Tavoitteena on taata jokaiselle tasa-arvoinen oikeus ja mahdollisuus itse tehdä taidetta ja osallistua kulttuuritoimintaan asuinpaikasta ja elin- tai työympäristöstä riippumatta, halunsa, toimintakykynsä ja luovien voimavarojen-

sa mukaisesti koko elämänsä aikana, myös vaihtuvissa elämäntilanteissa ja yhteisöissä. (Liikanen, 2010)

Ajatus yksilön oikeudesta taiteeseen ja taiteen ja hyvinvoinnin välisen yhteyden esille nostaminen tulevat vaikuttamaan kulttuuritoiminnan sisältöihin ja muotoihin, muun muassa osallistavalla ja tavoitavalla konserttitoiminnalla ja yleisöyhteistyöllä tulee olemaan entistä merkittävämpi rooli lähitulevaisuudessa. Osallistavalla, kuulijalle tärkeällä konserttikokemuksella voidaan lisätä hyvinvointia koululaisten, ikäihmisten tai päiväkotilasten arjessa ja elämässä.

Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toimenpideohjelmassa kannustetaan taide- ja kulttuurilaitoksia ja muita kulttuurialan toimijoita yleisöyhteistyöhön sosiaali- ja terveydenhuollon hoito- ja palveluyksiköiden, muiden laitosten, koulujen sekä työpaikkojen kanssa niin valtakunnallisella kuin paikallis- ja aluetasolla. (Liikanen, 2010)

1.3 Yleisöyhteistyön palvelutuotanto

Taiteen ja taidetyöskentelyn merkitys korostuu ilon, yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemusten kautta. Tämän potentiaalinen käyttäminen kunnan asukkaiden hyödyksi vaatii osaavan ammattitaitoisen pedagogi- ja taiteilijajoukon lisäksi suunnittelua ja mallia palvelurakenteen ja yhteistyön järjestämiseksi.

Tuottajalla on tärkeä välittävä rooli palvelu tarjoajan ja tilaajan välissä. Tuottajaosaaminen ja tuottajien työllistyminen on

tärkeää alueellisen kulttuurielämän kehittämisen kannalta. Musiikki elämään – esiselvityshankkeessa on pyritty rakentamaan osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön koulutuksellisiin ja tuotannollisiin haasteisiin vastaava palvelumalli. Palvelumallin tarkoitus on tukea kolmannen sektorin toimijoiden verkottumista ja kouluttautumista, mikä lisää heidän mahdollisuuksiaan tuottaa hyvinvointia lisääviä palveluja kuntien palvelurakenteeseen.

1.4 Muusikon muuttuvat työnkuvat ja koulutus

Taide ja hyvinvointi -ajattelu haastaa musiikin ammattilaisten koulutuksen. Muusikon ja musiikkipedagogin työnkuva tulee laajenemaan. Orkesterimuusikko voi jalkautua konserttisalista koululuokkiin pitämään osallistavia työpajoja lapsille tai musiikkipedagogi voi toteuttaa palvelutalossa toiminnallisia asukkaiden toimintaja ilmaisukykyä edistäviä musiikkituokioita. Jotta ammattitaitoisia osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön tekijöitä olisi tulevaisuudessa, tulee koulutuksen tarjoajien kehittää koulutusta muuttuvia tarpeita vastaaviksi. Myös uudenlaisista työtavoista kiinnostuneille jo ammatissa toimiville muusikoille tulee olla koulutusta tarjolla.

Metropolia Ammattikorkeakoulussa on aloitettu koulutuksen kehittäminen vastaamaan uusia haasteita. Musiikin koulutusohjelmassa kehitetään musiikkipedagogien koulutusta kiinteässä vuoropuhelussa pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja taidelaitosten kanssa mm. Kulttuurisilta-hankkeessa.

Kulttuurisilta on toiminut syksystä 2008 Espoossa, Helsingissä, Kauniaisissa ja Vantaalla tarjoten taiteellispedagogisia kohtaamisia niin päiväkodeissa, kouluissa, musiikkiopistossa kuin vanhusten palvelutaloissakin. Kulttuurisilta on tavoittanut toimintansa aikana liki 10 000 pääkaupunkiseudun asukasta vauvasta vaariin. Kulttuurisilta on tehnyt yhteistyötä pääkaupunkiseudun taideorganisaatioiden kanssa. Yhteistyökumppaneina ovat olleet: Tapiola Sinfonietta, Suomen Kansallisooppera, Vantaan musiikkiopisto, Helsingin Kaupunginteatteri sekä Helsingin Kaupunginmuseum. Uudenlaiset toimintatavat ja verkostoituminen antavat valmiuksia toteuttaa laaja-alaista muusikkoutta ja musiikkikasvatusta erilaisissa ympäristöissä, erilaisten ihmisten kanssa. Koulutus mahdollistaa musiikkipedagogi- en uudenlaiset työnkuvat ja laajentaa perinteistä muusikon roolia yleisöyhteis- työn kentällä.

Metropolian pop/jazz-musiikin ja musiikin koulutusohjelmat tekevät yhteistyötä Konserttikeskuksen ry:n kanssa. Musiikki elämään -esiselvityshankkeen osatoteut- taja Konserttikeskus järjestää suurimman osan Suomessa pidettävistä koulukonser- teista. Konserttikeskuksessa on vuonna 2008 alkanut Konsertti joka kouluun - hanke, jonka myötä koulukonserttien määrä tulee lisääntymään voimakkaasti lähivuosina. Jotta esitysten laatu voidaan taata, tarvitaan koulutusmalli, joka tuot- taan alueellisesti ammattimaisia, taiteelli- sesti ja pedagogisesti korkeatasoisia oh- jelmia ja esiintyjä. Uutta esiintyjäkoulu- tusta kehitetään yhteistyössä Metropolian pop/jazz-musiikin koulutusohjelman kans- sa. Konserttikeskus tulee tarvitsemaan myös tuotantomallin koulukonserttien tuottamiseen.

2 Selvityksen toteutustapa

Musiikki elämään -esiselvityksessä on kar-
toitettu tavoittavan ja osallistavan kon-
serttitoiminnan ja yleisöyhteistyön toimin-
tamuotoja, osaamista, osaamis- ja kehit-
tämistarpeita, alueellisia vahvuuksia ja
painopistealueita, esteitä ja edistäviä teki-
jöitä sekä mahdollisuuksia osallistavan
konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön
palvelumallin rakentamiseen ja mallin
pilotointiin. Tämä raportti perustuu esi-
selvityshankkeessa tehtyjen haastattelui-
den ja e-lomakekyselyn tuloksiin.

Elo-lokakuussa 2010 haastateltiin Musiikki
elämään -esiselvityshankkeen yhteistyö-
kumppaneita ja heidän paikallisia yhteis-
työtahojaan sekä selvitystyön kannalta
kiinnostavia asiantuntijoita. Yhteistyö-
kumppaneiden teemahaastattelupohja on
liitteessä 1. Kolmannen sektorin toimijoi-
den kysely tehtiin lokakuussa 2010, ja
tämän kyselyn tuloksia esitellään luvussa
7. Tietoa pohjoismaisista tavoittavan kon-
serttitoiminnan rakenteista ja toimintata-
voista kerättiin benchmarking-matkoilla
Ruotsissa ja Norjassa syys-lokakuussa
2010. Lisää tietoa pohjoismaisista käytän-
teistä on luvussa 6.

Haastatellut henkilöt alueittain:

Kokkola

Kokkolan kaupunki

Sampo Purontaus, kulttuuritoimenjohtaja
Kirsi Hänninen, kulttuurisihteer

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
Antti Paalanen, koulutusohjelmajohtaja

Kuopio

Savonia-ammattikorkeakoulu

Sari Mokkila-Karttunen, koulutus- ja ke-
hittämispäällikkö

Anneli Korhonen, lehtori, tuottaja

Joensuu

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Sanna Kurki-Suonio, koulutus­päällikkö

Lahti

Lahden ammattikorkeakoulu

Leila Heikkilä, koulutus­päällikkö

Raija Kerppo, lehtori

Marjo Leppä, koulutus­assistentti

Päivi Mäkitalo, tuntiopettaja

Marietta Tevajärvi, yliopettaja

Lahden kaupunki

Mia Mark, ma. kulttuurituottaja

Kemi-Tornio-Rovaniemi-Haaparanta

Studieförbundet Vuxenskolan

Jaana Hurtig, verksamhetschef

Tornion kaupunki

Jaakko Junes, vs. sivistystoimenjohtaja

Helena Junes, kulttuurisihteer

Pop & Jazz Konservatorio Lappia

Jussi Leipälä, koulutus­päällikkö

Kemin kaupunki

Sanna Moilanen, musiikinjohtaja

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu

Eija Rajalin-Ruotsalainen, koulutuspäällikkö

Lapin taidetoimikunta

Hannu Raudaskoski, Populaarimusiikin läänintaiteilija

Pohjoisen kulttuuri-instituutti

Veli-Pekka Rätty, projektipäällikkö

Lisäksi selvitystä varten haastateltiin asiantuntijan ominaisuudessa seuraavia organisaatioiden edustajia:

Oulun musiikkijuhlasäätiö

Mari Aarni, vs. toiminnanjohtaja

Suomen Sinfoniaorkesterit ry.

Aila Sauramo, toiminnanjohtaja

Konserttikeskus ry.

Kari Vase, toiminnanjohtaja

Kuntaliitto

Ditte Winqvist, erityisasiantuntija

VAKA-hanke

Annamaija Saarela, projektisuunnittelija;

Marjo Luomi, projektiasiantuntija, Cursor Oy

Benchmarking-matkat

Pohjoismaiset koulukonserttifestivaalit:

Ruotsi

Showcase 2010 – musik för ung public,

7.-9.9.2010, Göteborg

Tanska

Musik i Tide, 3.-6.10.2010, Skanderborg

3 Orkestereiden yleisöyhteistyö

Orkestereiden tekemää osallistavaa konserttitoimintaa ja yleisöyhteistyötä kutsutaan useimmiten yleisötyöksi. Aikaisemmin käytettyä termiä yleisökasvatus ei enää käytetä sen sisältämän hierarkkisen sävyn vuoksi: termi asettaa yleisön passiiviseksi kasvatuksen kohteeksi. Nykyään yleisesti käytetty termi yleisötyö kuvaa työtä, jota tehdään yleisön parissa ja yleisön kanssa. Termillä yleisöyhteistyö on astetta vuorovaikutuksellisempi sävy kuin yleisötyöllä: yleisöyhteistyö sisältää pyrkimyksen molemmiin puoliseen yhteyteen, kommunikointiin ja tasavertaisuuteen. Tässä luvussa käytetään termiä yleisöyhteistyö sisältämään sekä orkestereiden tekemä yleisöyhteistyö että osallistava konserttitoiminta.

Yleisöyhteistyö kuuluu orkestereiden toimintaan joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Monilla orkestereilla on hyvin pitkät perinteet yleisöyhteistyöstä, ja sitä yleensä toteuttaa orkesterin hallinto yhdessä aktiivimuusikoiden kanssa.

Yleisöyhteistyötä tehdään orkestereissa pääasiallisesti lasten ja nuorten kanssa. Aikuisten kohdalla luontevia työmuotoja ovat Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toiminnanjohtaja Aila Sauramon mukaan esimerkiksi Ennen konserttia -tyyppiset tilanteet ja taiteilijakeskustelut. Orkestereilla on myös omia klubeja ja ystäväyh-

distyksiä, jotka järjestävät toimintaa ja päästävät yleisön lähemmäs orkesterin toimintaa. Sauramo näkee tällaisen toiminnan hyvänä tapana sitouttaa yleisöä.

Yleisöyhteistyön luonne muokkautuu Sauramon mukaan sen mukaisesti, millainen orkesteri on kyseessä. Isoilla orkestereilla on paremmin valmiuksia suunnitella ja toteuttaa erilaisia produktioita johtuen mm. paremmista resursseista. Pienemmissä kokoonpanoissa tiimi sen sijaan voi olla vahvempi ja vuorovaikutus orkesterimuusikoiden ja yleisön välillä kiinteämpää.

Sinfonia Lahti on kehittänyt alun perin London Sinfoniettan käyttämästä workshop-metodiikkasta oman toimintamallinsa. Hei, me sävelletään! -toiminnassa lapset yhdessä orkesterin muusikoiden kanssa valmistavat pienen teoksen. Lapset päättävät esityksen kulusta muusikoiden antamien ohjeiden ja virikkeiden perusteella.

Projektin kantateos valitaan kuluvaan kauden ohjelmistosta. Sävellystä työstetään 2,5 h kestoisina workshop-päivinä kouluilla kahden viikon ajan. Projektin lopputapahtumassa ryhmät esittävät ensin omat sävellyksensä ja lopuksi orkesteri kantateoksen.

Liitteessä 4 on Suomen sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkestereiden vuonna 2009

järjestämä yleisöyhteistyö orkestereiden oman ilmoituksen mukaan.

Sauramo näkee, ettei orkestereiden yleisöyhteistyöstä voida luoda yhtä ainutta toimintamallia. Asiat riippuvat kunnan muusta tarjonnasta sekä siitä, mitä alueella tarvitaan, mitkä ovat kunnan painotukset, resurssit ja väestön ikärakenne. Resurssit ovat kunnilla rajalliset, minkä vuoksi jollakin alueella esimerkiksi vanhustyö voi olla yleisöyhteistyötä tärkeämpää. Helsingin seudulla alueen runsas kulttuuritarjonta luo omat haasteensa orkestereiden tekemälle yleisöyhteistyölle.

Mahdollisiksi orkestereiden yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan kehittämisen esteiksi Sauramo mainitsee ajan ja rahan puutteen. Yleisöyhteistyöprojektit ovat mahdollisia esimerkiksi silloin, jos orkesterilla on menossa pienempi teos, ts. kun kaikki muusikot eivät ole soittamassa. Yleisöyhteistyöprojektien toteuttaminen riippuu orkesterin taloudellisista resursseista: projektit toteutetaan Sauramon mukaan yleensä orkesterin

omalla rahoituksella eikä kohderyhmä osallistu projektin kustannuksiin.

Yleisesti ottaen orkestereilta puuttuu yleisöyhteistyön pedagoginen asiantuntemus, Sauramon sanoo. Pedagogisen puolen vahvuus yleisöyhteistyöprojekteissa riippuu paljon muusikoista: Kaikilla orkesterimuusikoilla ei ole yleisöyhteistyön tekemiseen tarvittavia pedagogisia taitoja, osa muusikoista sen sijaan on kehittänyt itseään esimerkiksi hankkimalla pedagogista lisäkoulutusta. Toisaalta kaikilla muusikoilla ei välttämättä ole kiinnostusta tai halukkuutta tehdä yleisöyhteistyötä.

Sauramo ei näe mahdollisena ajatusta, että orkestereiden musiikkikasvatusta lähtisi organisoimaan jokin toinen taho kuin itse orkesteri. Tuotantoasiantuntemus on jo orkestereissa, siellä tunnetaan oma yleisö, alueen erityispiirteet ja verkostot ja näin ollen ulkopuolista kolmannen sektorin tuottajatoimijaa orkesterin ja yleisön väliin ei Sauramon mukaan tarvita.

4 Osallistava konserttitoiminta ja yleisöyhteistyö musiikin koulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa

Selvitystä varten haastateltiin edustajia seuraavista musiikin koulutusta tarjoavista oppilaitoksista:

Pop & Jazz Konservatorio Lappia

Savonia-ammattikorkeakoulu

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu

Lahden ammattikorkeakoulu

Pop & Jazz Konservatorio Lappiaa lukuun ottamatta kaikki oppilaitokset järjestävät pedagogikoulutusta. Muusikkokoulutusta tarjoavat Pohjois-Karjalan ja Lahden ammattikorkeakoulut sekä Pop & Jazz Konservatorio Lappia, joka järjestää myös musiikkiteknologikoulutusta.

Suurin osa oppilaitoksissa tehtävästä osallistavan konserttitoiminnasta ja yleisöyhteistyöstä linkittyy opiskelijoiden opetusharjoitteluun. Toimintaa toteutetaan pääasiallisesti projekti- ja produktiomuodossa. Myös hanketoiminta on tärkeä yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan foorumi. Ammattikorkeakouluilla on sekä omia hankkeita että yhteishankkeita muiden toimijoiden kanssa. Muutamissa ammattikorkeakouluissa on ohjelmalveluita tarjoava hanke käynnissä.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa on toiminut muutaman

vuoden ajan kulttuurituotantopalveluja tarjoava hanke Centri-Art, joka päättyy vuoden 2010 lopussa ja toimintaa jatkaa opiskelijoista ja alumneista koostuva kulttuuriosuuskunta.

Centri-Art -osuuskunnan tavoitteena on musiikin tuottaminen yleiseen käyttöön, oman oppilaitoksen ulkopuolelle. Hyvinvointipalveluiden tuottaminen osuuskunnan kautta kiinnostaa ja erilaisia yhteistyökuvioita hyvinvointipalvelutuotannon saralla ollaankin kartoittamassa.

Yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan yhteistyökumppanit vaihtelevat alueittain. Yhteistyötä ammattikorkeakoulusta riippuen tehdään kunnan sosiaali- ja terveystoimen ja kulttuuri- ja sivistystoimen sekä paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyö hyödyttää molempia osapuolia.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelma tekee paljon yhteistyötä alueen musiikkifestivaalien kanssa (Popkatu-festivaali, Ilosaarirock, Kihaus Folk ja Hippa-festivaali, Neitivirtafolk, Joensuun musiikkitalvi). Opiskelijat toimivat festivaaleilla eri rooleissa, esim. esiintyjinä, järjestäjinä tai tuottajina.

Savonia-ammattikorkeakoulu on erilaisissa projekteissa ja hankkeissa (Arvo-hanke, Terve Tanssi! -hanke, Saraka-hanke) tehnyt yhteistyötä mm. Kuopion kaupungin kulttuuripalvelukeskuksen, Itäisen tanssin aluekeskuksen, Leväsen palvelukeskuksen ja ammattikorkeakoulunsa eri koulutusalojen kanssa. Erilaisista osallistavan musiikki- ja tanssitoiminnan toteutuksista ovat päässeet osallisiksi niin vanhuksat kuin koululaiset ja päiväkotikäiset. Pysyväksi toiminnaksi Savoniassa onkin muotoutunut VirteTori, joka mahdollistaa opiskelijoille hyvinvointiin ja osallistavaan toimintaan liittyvän harjoittelun.

Haastatteluissa ammattikorkeakouluissa nähdään osallistavien ja soveltavien musiikkikasvatusmuotojen kasvava merkitys lähitulevaisuudessa. Musiikin koulutusohjelmat näkevät kiinnostavana haasteena kehittää koulutustaan muuttuvia tarpeita vastaaviksi.

Tällä hetkellä osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön pedagogista koulutusta ei järjestetä missään haastatteluissa oppilaitoksissa, mutta erilaisia lyhyempiä kursseja ja projektimuotoista koulutusta on järjestetty. Yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan koulutus halutaan ammattikorkeakouluissa koota osaksi musiikin koulutusohjelman perus- ja täydennysopetusta.

Ammattikorkeakoulujen tuloksellisuutta mitataan valmistuneiden opiskelijoiden työllistymisellä. Osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön koulutuksella nähdään yhteys työllistymiseen: koulutuksen kautta ammattikorkeakoulusta valmistuvien muusikoiden ja musiikkipe-

dagogien ammattikuva laajenee ja työllistymisvaihtoehdot lisääntyvät.

Lahden ammattikorkeakoulussa kuuluu pakollisiin opintoihin yrittäjyysosaaminen. Tätä koulutusmoduulia halutaan LAMK:in kulttuurin alalla kehittää freelance-toimijoiden osamistarpeita paremmin vastaavaksi. Suunnitelmissa on myös kulttuuritannon täydennyskoulutuksen aloittaminen.

Osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön koulutuksella ja toiminnan kehittämisellä ammattikorkeakoulussa nähdään muitakin positiivisia vaikutuksia: saadaan uusia valmiuksia osaamisen tuoteistamiseen, opiskelijat pääsevät tekemään oikeaa työelämäharjoittelua ja rakennetaan uusia verkostoja ja toimintamalleja. Alueen kulttuuritoiminta rikastuu ja ammattikorkeakoulun merkitys alueellisena merkittävänä kulttuuritoimijana vahvistuu.

Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulun intresseissä on laajentaa toimintaa Joensuun ulkopuolelle. Tulevaisuuden haaveena on käynnistää Pohjois-Karjalan alueella kyläpelimannitoiminta, joka sisältäisi osallistavaa konserttitoimintaa ja koulutusta.

Osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön koulutuksen kehittäminen linkittyy laajempaan opetussuunnitelman uudistustyöhön, joka on käynnissä lähes kaikissa haastatteluissa ammattikorkeakouluissa. Opetussuunnitelmaa pyritään eheyttämään rakentamalla isompia mo-

duuleja ja vahvistamalla yhteyttä käytäntöön. Koulutuksen rakennetta halutaan monissa ammattikorkeakouluissa uudistaa yhdistelemällä ja linkittämällä opintojen sisältöjä toisiinsa, lisätä toiminnan ja hyvien käytäntöjen jatkuvuutta ja kehittää koulutusta projektioppimisen suuntaan.

Savonia-ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmassa on koulutuspäällikkö Sari Mokkila-Karttusen mukaan haaveena projektioppiminen, jolloin projektiin voitaisiin integroida tällä hetkellä erillään toimivien opetusjaksojen sisältöjä. Mokkila-Karttunen näkee uudenaikaisessa työskentelyssä potentiaalia myös työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen kannalta.

Projekti-oppimisen taustalla ovat ongelmalähtöisen oppimisen ja tekemällä oppimisen oppimisideologiat. Ongelmalähtöinen oppiminen ja tekemällä oppiminen tuo omat haasteensa myös opiskelijoille. Tällaisessa työskentelyssä on tärkeä purkaa ja sanallistaa oppimisprosessia: mitä tehtiin, miksi tehtiin ja miten se palvelee opiskelijan oppimista.

Yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan toteuttamista, tuottamista ja kehittämistä edistävinä tekijöinä ammattikorkeakouluissa nähtiin oppilaitoksen myönteinen ilmapiiri, tunteet, arvot, asenteet, innovatiivisuus sekä koulutustarpeiden muutoksia refleктоiva työkuulttuuri.

Koulutuksen ja toiminnan kehittämistä estäviksi tekijöiksi ammattikorkeakouluissa mainittiin ylivoimaisesti eniten talous- ja henkilöresurssit. Muina haasteina näh-

tiin opettajien sitouttaminen toimintaan, opettajien koulutustarpeet, tilojen riittävyys, koordinointi ja käytännön järjestelyt. Opetussuunnitelman ja sen sisältöjen muuttaminen on iso asia, joka vaatii opettajilta joustavuutta ja muutoskykyä.

Opettajien ja koulujen työjärjestykset saattavat aiheuttaa ongelmia yritettäessä saada kasaan projektitiimiä. Toisaalta, jos hankkeen puitteissa olisi mahdollisuus lisätä tuntiresurssia, ei välttämättä löydäkään henkilöä, jolla on tuntiresurssia käyttämättä. Omat rajoituksensa toiminnalle saattavat tuoda yksikön pieni koko ja vähäinen työvoima. Pienellä porukalla pyritetään sekä koulutusta että toiminnan kehittämistä.

Yleisöyhteistyö ja osallistava konserttitoiminnan projektien ja hankkeiden heikkoutena nähdään projektikohtainen suunnittelu pitkäjänteisen toiminnan ja opetus-suunnitelman kehittämisen sijaan. Projektit toimivat usein muutaman ihmisen varassa. Kun projektia vetänyt henkilö lähtee, loppuu toiminta ja projektin hyvien käytänteiden vakiinnuttaminen osaksi toimintaa on hankalaa. Toiminnan ja kehitettyjen toimintatapojen jatkuvuuden turvaaminen henkilöstä riippumatta nähdäänkin olennaisena kehityshaasteena.

Yhteistyötä halutaan kehittää ja lisätä koulutusohjelmien välillä. Käytännön esteinä koulutusohjelmien väliselle yhteistyölle mainittiin erilaiset järjestelykysymykset, mm. lukujärjestysten joustamattomuus ja suunnittelun hajanaisuus. Opetussuunnitelmien rakenne ei nykyisellään anna mahdollisuuksia koulutusohjelmien

välischen moniammatillisten projektien toteuttamisen.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun musiikin koulutuspäällikön Antti Paalasen mukaan lähitulevaisuuden kehittämishaaveissa on saada musiikki ja esittävä taide kommunikoimaan keskenään. Osallistavassa konserttitoiminnassa ja yleisöyhteistyössä hyödyllistä asiantuntijuutta löytyy esittävän taiteen puolella. Esimerkiksi muusikoiden esiintymiskoulutukselle esittävällä taiteella on paljon annettavaa.

Savonia-ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelman produktioissa on ollut mukana pukusuunnittelijoita muotoilun koulutusohjelmasta. Ammattikorkeakoulussa on suunnitteilla monialainen tapahtumakonsepti vuodelle 2012.

Ammattikorkeakoulut elävät epävarmuudessa tulevaisuuden suhteen. Musiikin koulutusohjelmiin kohdistuu lopettamis-paineita opetus- ja kulttuuriministeriön puolelta. Toimintaa ei voida suunnitella kovin pitkälle johtuen OKM:n rahoituksen epävarmuudesta ja rahoitusjakson lyhydestä. Tämä tilanne haastaa ammattikorkeakouluja hakemaan uusia luovia ratkaisuja ja toimintamalleja, esim. viemään opetusta projekti- ja tekemällä oppimisen suuntaan.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa hyvinvointipalveluiden tuottaminen kolmannelle sektorille on noussut esille eräänä kehitysalueena. Vuoden 2011 alussa taiteen yksikkö

(musiikin ko., esittävän taiteen ko.) ja sosiaali- ja terveysalan yksikkö (hoitotyön ko., sosiaalialan ko.) yhdistyvät ja muodostavat uuden hyvinvoinnin ja kulttuurin yksikön. Uuden yksikön myötä on odotettavissa synergiaa hyvinvointipalvelutuotteiden kehittämiseen ja tuottamiseen.

Osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön täydennyskoulutuksen tarjoaminen alueen muusikoille nähdään mielekkäänä vaihtoehtona. Freelance-muusikoiden ja ei-muodollista koulutusta saaneiden musiikin ammattilaisten tavoittaminen koetaan haastavana. Ratkaisuna voisi olla muusikkopankki, jonka kautta voidaan rekrytoida, suunnitella ja toteuttaa toimintaa yhteistyössä muusikoiden kanssa. Esimerkiksi Pohjois-Savossa v. 2008 alkaneessa SARKA-hankkeessa on saatu hyviä kokemuksia tällaisesta mallista. SARKA on luovien alojen kehittämishanke, jonka tavoitteena on saada kulttuuritoimijat ja kulttuurin käyttäjät kohtaamaan sekä tarjota monipuolista koulutusta luovien elinkeinojen tukemiseksi. Hankkeen päätavoitteena on edistää kulttuurin kysyntää.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun haastattelussa tuli esille Kokkolan alueelliset haasteet koulutukselle ja työllistymiselle. Kokkola on läpikulkupaikka, josta valmistuneet kulkeutuvat vielä etelämmäksi. Eri hankkeiden kautta pyritään siihen, että osaamista jäisi Kokkolan alueelle: näin alueella olisi sekä osaavia kouluttajia että osaajia, joille täydennyskoulutusta voisi tarjota.

Savonia-ammattikorkeakoulussa yrittäjyyttä on viime aikoina lähdetty nostamaan esille. Yrittäjyyden käsite on laajennettu tarkoittamaan yrittäjämäistä otetta työssä riippumatta siitä, kenelle työtä tekee. Savoniassa tänä syksynä aloittaneilla musiikin opiskelijoilla yrittäjyys kulkee opinnoissa koko opiskeluajan. Yrittäjyyden mukana vastuullisuus ja vastuun ottaminen itsestä kasvaa.

Uudenlaisten vaatimusten lisääntyessä saattaa syntyä huoli siitä, kärsiikö musiikin opetus. Hyvällä suunnittelulla Sauramon mukaan on kuitenkin mahdollista laajentaa muusikoiden osaamista itse musiikin opetuksen laadun kärsimättä. Tärkeää olisi erityisesti klassisella puolella saada asenteet muuttumaan, jotta voitaisiin ymmärtää ja ottaa huomioon musiikon työhön ja ammattitaitoon kohdistuvat uudenlaiset odotukset ja vaatimukset.

5 Alueelliset erityispiirteet yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan tuottamisessa

5.1 Kunta yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan tuottajana

Selvityksen perusteella kunnat ovat aktiivisia vaikuttajia alueen kulttuurielämässä. Kuntien kulttuuritoimet tekevät yhteistyötä osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön tuottamisessa ja kehittämisessä alueen kolmannen sektorin toimijoiden ja musiikin oppilaitosten sekä musiikin ammattilaisten kanssa.

Erilaisilla alueellisesti toimivilla kunnallisilla ja yhdistyspohjaisilla kulttuurilaitoksilla ja -organisaatioilla, kuten teattereilla ja orkestereilla, on merkittävä rooli alueen kulttuuritoiminnassa. Kaupunginorkesterit ja -teatterit tekevät yleisöyhteistyötä sekä itsenäisesti että yhteistyössä alueen muiden kulttuuritoimijoiden, kuten musiikin alan oppilaitosten, kanssa. Yleisöyhteistyön muodot ja kohderyhmät vaihtelevat tilanteen, resurssien ja alueellisten painotusten mukaan. Työmuotoja ovat muun muassa erilaiset osallistavat esitykset, työpajat ja soveltavat produktiot. Kohderyhmiin kuuluvat niin lapset, koululaiset, nuoret, aikuiset kuin ikäihmisetkin. Lisää orkestereiden yleisöyhteistyöstä luvussa 3.

Yleisöyhteistyön painotukset ja toimintatavat vaihtelevat alueittain. Seuraavassa on poimittu muutamia esimerkkejä alueellisista kulttuuritoiminnan muodoista ja toiminnan haasteista. Kuvaukset perustuvat selvityksessä tehtyihin haastatteluihin (ks. luku 2).

5.2 Lahden seutu

Päijät-Hämeen alueella toimii Lahden kaupungin Kulttuurikeskuksen koordinoima Efekti-lastenkulttuurikeskus, jonka yhteistyökumppaneina ovat Asikkalan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölän, Nastolan ja Sysmän kunnat. Efekti tarjoaa näiden kuntien kouluihin ja päiväkoteihin eri taiteenlajeja edustavia kouluvierailuja ja työpajoja. Palvelutuotteita on tilattu kulttuurialojen ammattilaisilta ja ammattiin opiskelevalta.

Lahden kulttuurikeskus haluaa lähteä kehittämään ja kartoittamaan yhdistysten, oppilaitosten ja taiteen perusopetuksen tuottajien kanssa yhteistoimintaa. Efekti-toimintaa kehitetään kevään 2011 aikana paremmin palvelemaan sekä kulttuurialan palvelutuottajia että alueen kouluja ja päiväkoteja.

Hämeen taidetoimikunta on käynnistänyt Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -hankkeen, jonka myötä Lahden kulttuuri-

keskukselle tulee kuudeksi kuukaudeksi tuottaja suunnittelemaan toimintaa palvelutaloihin. Musiikki olisi varteenotettava väline tässä toiminnassa.

Lahden kulttuurikeskus järjestää joka kesä lasten näytelmän. Lahden ma. kulttuurituottaja Mia Markin mukaan viime kesänä näytelmässä oli mukana orkesterista pieni kokoonpano, joka kiersi muutamassa palvelutalossa omalla varta vasten kohderyhmälle suunnatulla ohjelmistolla. Kokemukset olivat erittäin myönteisiä. Kunnassa onkin kokemus, että tällaista toimintaa kaivataan.

Kulttuurikeskuksella on kesäkausina ollut produktioita, joihin on työllistetty lahtelaisia nuoria kulttuurialan tehtäviin näyttelijöiksi, muusikoiksi, tuotantoassistentteiksi jne. Nämä työntekijät kiersivät viime kesänä myös esiintymässä lahtelaisissa vanhusten palvelutaloissa ja päiväkeskuksissa erityisesti näihin suunnitelluilla ohjelmistolla. Palaute toiminnasta oli myönteistä, ja tällaista toimintaa tunnuttiin kaivattavan.

Syksyllä 2010 alkoi Hämeen taidetöimikunnan rahoittama, Lahden kaupungin kaikkien kulttuurilaitosten yhteinen Veranta-projekti, joka hakee keinoja tuottaa kulttuuripalveluita nykyistä paremmin erityisesti heille, jotka eivät enää pysty itse hakeutumaan kulttuuripalveluiden pariin. Erityisenä asiakasryhmänä ovat palvelukodit ja päiväkeskukset.

Markin mukaan palvelun tilaajan kannalta olisi optimaalista, jos palvelun tuottajat, esim. koulukonsertteja pitävä muusikot, osaavat tarjota itseänsä ja omaa palvelutuotettansa. Palvelun tilaaja tutkii, mitä

palveluita on tarjolla ja karsii tarjonnasta omaan toimintaansa parhaiten sopivat palvelut. Työllistymisen kannalta ja palvelutuotannon monipuolisuuden vuoksi tilanne olisi parempi, jos tarjontaa olisi enemmän. Tässä tarvitaankin muusikoilta oman osaamisen tuotteistamis- ja markkinointiosaamista. Palvelumarkkinoiden kehittymisen ja tekijöiden työllisyystilanteen kannalta olisi tärkeää, että kulttuurialan palvelutuotteille olisi alusta, esim. nettikauppa, josta asiakas palvelun helposti löytää. Palveluntuottajien kannattaa muotoilla tuotteensa selkeästi ja myös tilaajan tarvetta ajatellen: hinta, kesto ja sisältö ovat asiakkaan kannalta olennaisia tietoja. Pelkästään taiteellinen osaaminen ei riitä, tarvitaan ammattitaitoa myös tuotteistamiseen, markkinointiin ja myyntiin.

Lahden ammattikorkeakoulun musiikkiteatterin opetussuunnitelmaan kuuluu produktiotyöskentely. Viime vuonna se toteutti yhdessä Lahden kaupunginteatterin kanssa yhteisen Fame-musikaaliproduktion. Lahtelaisia peruskoululaisia kutsuttiin katsomaan musikaalia. Kokemusta syvennettiin kertomalla oppilaille ennen esitystä teatterin käytänteistä.

Musiikkiteatterin opiskelijat tekevät pakollisen työharjoittelunsa yhteistyössä Lahden kaupunginteatterin kanssa. Opiskelijoiden avustuksella Lahden kaupunginteatteri pystyy toteuttamaan isompia musikaaleja, jotka muuten jäisivät Lahden kokoisessa kaupungissa tekijöiden puutteen takia toteuttamatta

5.3 Kemi, Tornio, Haaparanta ja Rovaniemi

Kemi-Tornio-Haaparannan alueen kulttuurielämä on asukasmäärän huomioon ottaen erittäin vireää. Alueella toimii useita aktiivisia musiikin alan kolmannen sektorin toimijoita ja harrastajaryhmiä. Pop & Jazz Konservatorio Lappia on merkittävä vaikuttaja alueella. Kuntien kulttuuritoimet tuottavat aktiivisesti kulttuuripalveluita. Osallistavaa konserttitoimintaa ja yleisöyhteistyötä tehdään aktiivisesti Kemin, Tornion ja Haaparannan alueilla. Paikalliset harrastajaryhmät, musiikin alan kolmannen sektorin toimijat, Pop & Jazz Konservatorio Lappia sekä Tornion, Kemin ja Haaparannan kulttuuritoimet tekevät yhteistyötä konserttien järjestämisessä. Yhteistyö nähdään alueella erittäin mielekkäänä ja jopa välttämättömänä resurssien niukkuuden vuoksi. Rovaniemellä ei vastaavaa tarvetta yhteistyölle ole, koska kulttuuritoimijat ja -organisaatiot ovat suurempia ja resursseja enemmän.

Tornio-Kemi-Haaparanta alueen erityispiirre on yhteistyön tekeminen valtakunnan rajan yli. Suuri osa muusikoista ja bändeistä sekä ohjelmapalveluyritykset ja äänentoistofirmat toimivat rajan molemmilla puolilla. Raja asettaa myös haasteita yhteistyölle: Aikaero Suomen ja Ruotsin välillä aiheuttaa joskus hankaluuksia, myös kiellongelmia ilmaantuu silloin tällöin.

Tornion kaupungin kulttuurisihteerin Helena Juneksen mukaan erilaisissa kunnan alueella järjestettävissä projekteissa, festivaaleissa ja teemaviikoissa halutaan ottaa huomioon musiikkitarjonnassa ja ylei-

söyhteistyössä eri ikäryhmät. Tavoitteena on mahdollisimman laadukas musiikkitarjonta, jotta yleisö tulee uudestaan konserttiin. Kulttuuri- ja taidetoiminta nähdään erittäin tärkeänä yksilön hyvinvoinnille. Kulttuuritoimintaan satsattu raha on kannattavaa: se vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Tärkeänä ajatuksena kulttuuritoiminnassa onkin lisätä ymmärrystä musiikin ja taiteen merkityksestä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Torniossa pyritään vastaamaan oppilaiden kulttuuriopetuksen tarpeisiin valmistelemalla kulttuurin opetussuunnitelmaa, jolla taataan tietty opetussisältö ja kulttuuritarjonta kaikille koululaisille luokka-asteittain.

Erityisvahvuus Torniossa on huippuluokan muusikko- että musiikkiteknologikoulutus Pop & Jazz Konservatorio Lappiassa. Konservatorio on merkittävä musiikin alan toimija alueella. Konservatoriossa järjestetään maksullisten konserttien lisäksi mm. 50 ilmaiskonserttia vuosittain. Yhteistyötä tehdään kiinteästi Tornion, Kemin ja Haaparannan kuntien kanssa: Pop & Jazz Konservatorio saattaa esimerkiksi tarjota tilat ja tekniikan konsertin järjestämiseen. Myös soittajavaihtoa ja äänentoistopalvelua harrastetaan jatkuvasti. Suomen Jazzliiton ja paikallisen jazzyhdistyksen kanssa tehdään yhteistyötä mm. Suomen Jazzliiton kiertuebändien esiintymisien järjestämisessä Torniossa.

Pop & Jazz Konservatorio Lappia tekee paikallisten koulujen, päiväkotien ja vanhainkotien kanssa yhteistyötä tarjoamalla

ilmaiskonsertteja. Myös äänityksiä tehdään: esimerkiksi päiväkodilla tehtiin päiväkotilasten joululaululevy. Paikallisten yritysten kanssa tehdään ohjelmapalveluyhteistyötä.

Opiskelijat vaikuttavat paljon alueella: varsinkin äänentoistopuolella opiskelijoiden näkyvyys alueen tapahtumissa on huomattava. Joka viikonloppu on myös useampi konservatorion bändi esiintymässä jossain päin Lappia.

Kemin kunta tekee ja tuottaa musiikkipalveluita kaiken ikäisille viiden kunnan (Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola ja Tornio) alueella. Kemin kulttuuritoimen perustoimintaan kuuluu mm. koululaiskonserttien tekeminen. Kemissä toimivat em. viiden kunnan rahoittamat Länsi-Pohjan jousikvartetti ja Länsi-Pohjan musiikkiopisto. Lisäksi Kemissä toimii Kemin kaupunginorkesteri. Länsi-Pohjan jousikvartetti pitää normaalin konserttitoimintansa lisäksi konsertteja alueen päiväkodeissa, kouluissa ja palvelukodeissa.

Lapin populaarimusiikin läänintaiteilija Hannu Raudaskosken mielestä musiikki pitää viedä ihmisten luo. Läänin taide-toimikunnan puolesta onkin järjestetty soitinesittelyjä kouluilla, esitelty soitonoppaita, musisoitu vanhainkodeissa ja lisäksi muun muassa soitettu jazzia kirpputorilla, mattolaitureilla ja haravointitalkoissa.

Ruotsin puolella Haaparannassa toimiva Studieförbundet Vuxenskolan vastaa paljolti Haaparannan alueen osallistavasta konserttitoiminnasta ja yleisöyhteistyöstä.

Studieförbundet Vuxenskolan on opintoliitto, jonka rahoituksesta vastaa pääasiallisesti valtio, Haaparannan kunta osallistuu myös pienellä osuudella rahoitukseen. Erillisiä avustuksia kulttuuritapahtumiin on saatu Tornion ja Haaparannan kunnilta.

Studieförbundet Vuxenskolanin toiminnanjohtajan Jaana Hurtigin mukaan järjestöllä on kymmenkunta pientä kulttuuritapahtumaa viikoittain. Toimintaa järjestetään erityisryhmille, kuten vanhuksille, dementikoille, kehitysvammaisille ja afaattikoille. Ruotsissa opintoliitot (Studieförbundet) satsaavat nimenomaan erityistä tukea tarvitsevien kanssa tehtävään toimintaan, koska kunnat eivät avusta rahallisesti tätä toimintaa. Myös koululaisten kanssa tehdään jonkun verran työtä, mutta tätä työtä ei saa tehdä kouluaikana: Koska sekä opintoliitto että koulu saavat valtion avustusta, täytyy koulun ja opintoliiton järjestää toimintaa eri aikoihin.

Suurimmat yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan kehittämisen haasteet liittyvät rahaan. Etäisyydet Pohjois-Suomessa ovat pitkiä ja matkakustannukset voivat helposti nousta ylivoimaisen suuriksi.

Tällä hetkellä alueen muusikoiden ansaintalogiikka on haasteellinen. Projektien ja yhdistysten kautta saadaan rahoitusta konserttien ja kiertueiden järjestämiseen, mutta jossakin vaiheessa pitäisi tulla omillaankin toimeen. Jotta tämä olisi mahdollista, pitäisi kuulijakunnan maksaa konserteista ja konserttien hintoja nostaa. Hintojen nousu taas toistaiseksi on aiheuttanut yleisökatoa; tilanne on siis ongelmallinen.

Musiikin kysyntä erilaisiin tilaisuuksiin, häistä hautajaisiin ja seminaareihin, on viime vuosina lisääntynyt. Tämä on jo nyt merkittävä muusikoita työllistävä tekijä alueella, tulevaisuudessa tilausmusiikin työllistävä vaikutus tulee olemaan vielä isompi. Paikallisten yritysten kanssa tehdään ohjelmapalveluyhteistyötä.

5.4 Keski-Pohjanmaa ja Kokkola

Keski-Pohjanmaan maakunnan musiikillisia vahvuusalueita ovat kansanmusiikki, rytmimusiikki ja klassinen musiikki. Kansanmusiikilla on Keski-Pohjanmaan maakunnassa, erityisesti Kaustisilla, vahvat perinteet.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun musiikin opiskelijat ovat useampana vuonna tuottaneet osallistavia workshoppeja Kaustisen kansanmusiikkifestivaalille. Työpajatoimintaa pyritään vielä kehittämään ja syventämään yhdessä esittävän taiteen koulutusohjelman kanssa. Osallistavaa toimintaa pyritään lisäämään varsinkin lapsiperheille, jotka ovat festivaalin merkittävä kohderyhmä.

Yhteistyötä Kaustisen kansanmusiikkifestivaalin kanssa haittaa festivaalin ajankohta lukuvuoden ulkopuolella. Opiskelijat ovatkin toimineet festivaalilla omalla ajallansa ja saaneet myös palkkaa festivaalin puitteissa. Nyt kuitenkin kartoitetaan, olisiko mahdollista jatkossa liittää festivaalitoimintaa opintoihin.

Suomen vanhimpiin alueorkestereihin kuuluva Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri on vahva klassisen musiikin toimija Keski-Pohjanmaan alueella. Kokkolassa musiikkialan toimijoiden yhteisö on pieni ja yhteydet tiiviit: Samat muusikot, jotka soittavat Keski-Pohjanmaan kamariorkesterissa, opettavat Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa. Kokkolassa toimii myös Keski-Pohjanmaan konservatorio.

Kokkolan kunnan aktiivisuus vaikuttaa rytmimusiikin asemaan Kokkolassa. Kunnalla toimii oma nuorille suunnattu rokkitoulu Hansa. Kokkolan kaupungin leirikeskuksessa Villa Elbassa järjestetään nuorille vuosittain musiikkileiri, jonne tulee nuoria ympäri Eurooppaa soittamaan. Läheinen Seinäjoki on vahva pohjanmaalainen rytmimusiikkikunta: mm. Provinssi-rock järjestetään Seinäjoella. Tampereen yliopisto ja Sibelius-Akatemia yhteistyössä järjestävät räätälöityä populaari- ja kansanmusiikin maisterikoulutusta Seinäjoella.

Kokkolan kaupunki haluaa tukea uutta paikallista musiikkitoimintaa.

Kokkolan kaupunki otti vuonna 2004 perustetun Kokkolan Oopperayhdistys ry:n ylläpitämä Kokkolan Oopperan alusta lähtien siipiensä suojaan ja lähti panostamaan siihen. Tällä hetkellä Kokkolan Oopperalla on vakiintunut asema Kokkolassa.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun musiikin opiskelijoita osallistuu Kokkolan oopperan järjestämään oopperaensembletoimintaan. Suunnitteilla on oopperakoulutuksen tuominen jos-

sain mittakaavassa ammattikorkeakouluun.

Kokkolan kaupungissa halutaan tukea oman alueen musiikkitoimintaa tilaamalla palveluita paikallisilta muusikoilta. Kunnassa pidetään yleisön kannalta hyvänä asiana sitä, että paikalliset muusikot ja yleisö tuntevat toisiaan.

Kokkolassa ovat jo pidemmän aikaa olleet käynnissä kunnan rahoituksella laitossoitot: kunta tilaa esityksiä ja vierailuja paikallisilta musiikin alan kolmannen sektorin toimijoilta ja paikkakunnalla toimivilta muusikoilta erilaisille erityisryhmille, mm. sairaaloihin ja palvelutaloihin. Laitossoitoista on ollut erittäin hyviä kokemuksia. Tällaista toimintaa haluttaisiin tehdä laajemmin, mutta rahatilanne rajoittaa kehittämistä.

Kokkolan kaupunki näkee osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön perus- ja täydennyskoulutuksen aloittamisen Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa alueen kehityksen ja muusikoiden työllistymisen kannalta positiivisena.

Kokkolan kaupungille on tyypillistä laaja maaseutu, jossa on pieniä kouluja. Koulukonserttitoimintaa halutaankin kehittää Kokkolassa, jotta kaikki lapset pääsevät tasapuolisesti nauttimaan kulttuuritarjonnasta asuinpaikasta riippumatta. Kaksikielisyys tuo haasteita Kokkolan alueella tehtävälle yleisöyhteistyölle ja osallistavalle konserttitoiminnalle: Toimintaa tekemässä olevien pitää hallita suomen kielen lisäksi ruotsi.

5.5 Pohjois-Karjala ja Joensuu

”Karjala laulaa” -slogan pitää paikkansa; Pohjois-Karjala on soiva maakunta. Sekä rock- ja popmusiikilla että kansanmusiikilla on vahva asemansa maakunnassa. Festivaaleja ja muita pienempiä musiikkitahtumia järjestetään pelkästään Joensuussa lähes koko kesän ajan.

Joensuussa ovat kaikki musiikkialan koulutusasteet olemassa: kaupungissa toimivat konservatorio, ammattikorkeakoulu ja yliopisto, jossa järjestetään sekä musiikkiteiden että luokanopettajien koulutusta. Lisäksi musiikkiluokat toimivat muuallakin eri koulussa. Rungas koulutustarjonta ja opiskelijoiden määrä vaikuttavat kaupungin kulttuurielämään positiivisesti.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu tekee yhteistyötä Taito Pohjois-Karjala ry:n kanssa. Yhteistyötä pilotoitiin vuonna 2010. Opetusharjoitteluaan tekevät kansanmusiikin opiskelijat esiintyivät ja pitivät workshoppeja käsityöläiskorttelissa kuukauden ajan: lapsille työpajatoimintaa ja aikuisille laulattamista. Kokemukset olivat positiivisia ja toiminta tulee jatkumaan. Joensuun kunta tukee toimintaa taloudellisesti.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun musiikin opiskelijat ovat käyneet mm. vanhainkodeissa ja sairaaloissa musisoimassa ja laulattamassa. Kouluissa ja josain määrin myös päiväkodeissa on järjestetty opetusharjoittelua ja yleisöyhteistyötoimintaa.

6 Pohjoismaiset tavoittavan konserttitoiminnan käytänteet

6.1 Koulu- ja päiväkotikonsertit Suomessa

Kouluissa lapsille ja nuorille tarjottavan taidekasvatuksen vähäisyys on herättänyt julkisuudessa paljon keskustelua ja synnyttänyt aiheellista huolta. Koulu- tai päiväkotikäisten mahdollisuudet päästä kokemaan elävien musiikkiesitysten tarjoamia elämyksiä ovat varsin vähäiset erityisesti syrjäisemmällä paikkakunnilla.

Kouluissa ja päiväkodeissa pidettävät konsertit ja työpajat nähdään haastattelujen perusteella mielekkäänä ja tärkeänä toimintana. Kouluissa tehtävällä taidekasvatus- ja yleisöyhteistyöllä on mahdollisuus vahvistaa sekä lasten ja nuorten että opettajien hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä. Koulu- ja päiväkotikonserteissa voi tutustua eri musiikkilajeihin, muusikoihin ja soittimiin. Koulukonsertti voi sytyttää musiikin rakkauden ja innostuksen musiikin harrastamiseen.

Koulu- ja päiväkotikonsertteja tehdään vaihtelevasti. Koulu- ja päiväkotikonsertteja järjestävät kuntatoimijat, kolmannen sektorin toimijat, orkesterit ja musiikin alan oppilaitokset. Toimintaa järjestetään sekä kouluissa ja päiväkodeissa että konserttisaleissa ja muissa esiintymistiloissa. Suuri osa orkesterien tekemästä yleisöyhteistyöstä tapahtuu lasten parissa.

Koulu- ja päiväkotikonserttitoimintaa rajoittaviksi tekijöiksi mainittiin useimmiten taloudelliset seikat. Muusikoiden esiintymis- ja matkakulut saattavat muodostua esteeksi konsertin toteuttamiselle. Koulut joutuvat priorisoimaan rahan käyttöönsä ja tämän takia tasapuolisuus ei välttämättä toteudu koulukonserttipalveluissa. Koulujen rehtoreiden innokkuus koulukonserttipalveluiden ostamiseen vaihtelee suuresti: Joissakin kouluissa löytyy aina innostusta ja kenties hieman omarahotusosuuttakin konsertin rahoittamiseen, toisissa kouluissa rahat käytetään esimerkiksi uimahallikäynteihin. Koska käytännöt vaihtelevat koulusta toiseen, kaikki kunnan koululaiset eivät ole tasa-arvoisessa asemassa.

Haastattelujen perusteella koulukonserttitoiminta ei muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ole kunnissa ja musiikin alan oppilaitoksessa järjestelmällistä. Toiminta saattaa perustua henkilökohtaisiin suhteisiin: koulun musiikinopettaja saattaa tuntea koulukonsertin esiintyjät, konsertin jälkeen koulu saattaa suositella ryhmää eteenpäin muillekin kouluille. Lasten parissa tehtävä yleisöyhteistyö on usein osa orkesterin perustoimintaa ja sen takia järjestelmällisempää.

Konserttikeskus ry:n toiminnanjohtaja Kari Vasen mukaan koulukonserttien järjestäminen on Suomessa vielä marginaalissa verrattuna muihin pohjoismaihin, joissa koulukonserttien tuottaminen on systemaattista ja hyvin organisoitua nk. pohjoismaisen mallin mukaan. Mallissa kunnat tekevät yhteistyösopimuksen koulukonsertteja järjestävän organisaation kanssa, jossa ne sitoutuvat tarjoamaan jokaiselle peruskoululaiselle vähintään yhden konsertin vuodessa. Vase näkee pohjoismaisen mallin kustannustehokkaaksi ja toimivaksi. Mallissa kiinnitetään erityistä huomiota esitysten laatuun.

Vase arvelee, että suhtautuminen ja painopisteet lapsille tarjottavan kulttuurin suhteen ovat muissa Pohjoismaissa erilaisia kuin Suomessa. Muissa pohjoismaissa ei ole vastaavaa huippuunsa kehitettyä musiikkioppilaitosjärjestelmää kuin Suomessa, mutta sen sijaan jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuus kulttuuriin: oppilas voi käydä esimerkiksi kulttuurikoulua (esim. Kulturskolan Ruotsissa), lisäksi kouluissa järjestetään erilaisia kulttuuriohjelmia (mm. Den kulturelle skolesekken Norjassa). Toisaalta avustusten määrä tällaiselle toiminnalle esimerkiksi Norjassa on monikymmenkertainen verrattuna Suomeen.

Koulukonserttia suunnitellessa on erittäin tärkeää ottaa huomioon tilan asettamat vaatimukset. Haastatteluissa nousi esille halu tarjota lapsille konserttielämyksiä koulun jumppasalin lisäksi myös oikeissa konserttitiloissa. Tässä tosin saattavat tulla taloudelliset seikat vastaan: etäisyyksien ollessa pitkiä erityisesti Pohjois-Suomessa, matkakustannukset saattavat

kohota korkeiksi. Kyläkouluille saattaa koitua myös koulun ulkopuolella järjestetävästä ruokailusta kustannuksia.

Selvityksessä tuli selvästi esille koululaisien ja päiväkotilasten parissa konsertti-toimintaa ja yleisöyhteistyötä tekevien muusikoiden pedagogisen osaamisen puute. Suomen suurimman koulukonsertteja järjestävän organisaation Konserttikeskus ry:n toiminnanjohtaja Vasen mukaan Suomessa musiikin opetuksessa on keskitytty melko yksipuolisesti siihen, että osataan soittaa hyvin, mutta esiintymistaidot ja yleisön huomioon ottaminen saattavat jäädä täysin huomiotta. Erityisesti lapsiyleisölle esiinnyttäessä vuorovaikutus- ja esiintymistaidon merkitys on suuri. Esiintymistilanteen erityispiirteet pitäisi Vasen mielestä ottaa huomioon esitystä suunniteltaessa ja esiintymään mentäessä.

Jotta esitysten laatu voidaan taata, tarvitaan Vasen mukaan koulutusmalli, joka tuottaa alueellisesti ammattimaisia, taiteellisesti ja pedagogisesti korkeatasoisia ohjelmia ja esiintyjä. Esiintyjien kouluttajalla on merkittävä rooli esitysten laadun ja lopputuloksen kannalta. Pohjoismaissa koulukonserttiorganisaatioiden tuottajat toimivat omien esiintyjien esiintymiskouluttajina.

Konserttikeskus valmentaa omia esiintyjäänsä mahdollisuuksiensa mukaan, mutta toiminnan laajetessa lähivuosina tarvitaan valtakunnallinen tuottajien verkosto esiintyjien ja esitysten tilaajien väliin. Tuottajat sekä hoitaisivat käytännön järjestelyitä että kouluttaisivat esiintyjä omalla toiminta-alueellaan. Jotta tällainen verkosto

voitaisiin rakentaa, tarvitaan tuottajille koulutusta. Konserttikeskuksen tavoitteena on konserttien tuottaminen tulevaisuudessa paikallisten ammattikorkeakoulujen kanssa yhteistyössä.

Pohjoismaissa on kymmenittäin alan ammattilaisia, jotka kehittävät erilaisia ohjelmia. Vase näkeekin, että pohjoismaiden kesken voitaisiin kierrättää näitä eri koulukonserttiohjelmia. Oheismateriaalin tuottaminen pohjoismaiseen tapaan on myös Konserttikeskuksen tulevaisuuden suunnitelmissa.

6.2 Konserttikeskus

Konserttikeskus ry. järjestää suurimman osan Suomessa pidettävistä koulukonserteista. Konserttikeskuksen vuotuinen konserttimäärä on vaihdellut 600 ja 900 välillä viime vuosina; tänä vuonna konsertteja ja työpajoja tulee olemaan yli 1300. Konserttikeskuksessa on vuonna 2008 alkanut Konsertti joka kouluun -hanke, jonka myötä koulukonserttien määrä tulee lisääntymään voimakkaasti lähivuosina. Tavoitteena on nostaa vuotuinen koulukonserttimäärä 4000:ään. Lisäksi päiväkotikonsertteja ja työpajoja pyritään järjestämään tulevaisuudessa muutamia satoja vuosittain.

Konserttikeskuksella on tällä hetkellä 50 yhteistyökuntaa. Konserttikeskus alkaa tehdä yhteistyötä nuorten työllistämismäärärahan kohdentamiseksi konserttitoimintaan Helsingin, Hämeenlinnan, Oulun, Porin ja Jyväskylän kanssa Taikalamppu -lastenkulttuurikeskusten kanssa.

6.3 Norja

Norjan kaikki kunnat ovat sitoutuneet koulukonserttiyhteistyöhön Rikskonsertten kanssa. Koululaiskonsertteja järjestetään noin 9000 ja päiväkotikonsertteja noin 700 konserttia vuosittain. Kaikki peruskoululaiset saavat kaksi konserttia lukuvuodessa.

Rikskonsertten lasten ja nuorten osastolla työskentelee 17 henkeä tällä hetkellä ja sen toimintaa tukevat monet muut Rikskonsertten pääkonttorin 64 työntekijästä. Lisäksi koulukonserttitoimintaan osallistuvat Norjan 19 läänin omat koulukonserttituottajat.

Kiertueohjelmia on yli 300. Rikskonsertten tuottaa vuosittain 50 uutta ohjelmaa yhteistyössä läänitason tuottajien kanssa. Kaikkiin konserttiohjelmiin liittyy oheismateriaali, joka mahdollistaa konsertin integroimisen muuhun opetukseen. Oheismateriaali toimitetaan koululle hyvissä ajoin ennen konserttia. Konsertin jälkeen puretaan prosessia koululuokissa.

Rikskonserttenesta on muodostunut koulukonserttitoiminnan johtava asiantuntija Pohjoismaissa. Se toimii yhteistyössä laajan Den kulturelle skolesekken -hankkeen kanssa, joka tuo veikkausvoittovaroilla kouluihin ammattimaista tarjontaa eri taiteenaloilta. Sillä on myös laajaa ulkomaantoimintaa koulukonsertteihin liittyen, tällä hetkellä erityisesti Aasiassa. Yhteistyöstä sinfoniaorkestereiden ja opettajia kouluttavien yliopistojen kanssa on saatu hyviä kokemuksia.

Norjassa oppilaat ovat mukana aktiivisesti järjestämässä koulukonserttavierailuja Elever som arrangører -hankkeessa (ESA). Norjan Rikskonsertene Kjell Thorebyn hankkeen kokemukset ovat positiivisia. Thorebyn mukaan kussakin koulussa valitaan vähintään kaksi viikkoa ennen vierailua 5–7 oppilasta 4.–9.-luokilta valmistelemaan opettajan tukemana Rikskonsertene järjestämää koulukonserttavierailua. Oppilaat osallistuvat laadittujen ohjeiden mukaan tulevan vierailun järjestelyiden suunnitteluun: tehtäviä ovat mm. etukäteistiedotus tilaisuudesta omalla koululla, paikallisten tiedotusvälineiden informointi ja mahdollinen kutsuminen paikalle, taiteilijoiden ja tilaisuuden esittely alussa, yleisön paikalle tulon ja istumiseen liittyvät seikat, tekniset kysymykset jne.

ESA-hankkeesta vastaa kansallisella tasolla Rikskonsertene, aluetasolla läänit ja Musik i skolen -yhdistys sekä paikallistasolla kunnat (koulut). Rikskonsertene järjestää kouluille kursseja koulukonserttien järjestämisestä. ESA-hankkeessa ovat mukana kaikki Norjan kunnat ja sitä tullessaan kokeilemaan myös muilla taiteenaloilla Den kulturelle skolesekken -hankkeessa.

6.4 Tanska

Levende Musik i Skolen -yhdistys (LMS) vastaa valtakunnallisesta Musik i Tide -koulukonserttijärjestelmästä. Tanskan kaikkiaan 98 kunnasta 55 on yhdistyksen sopimuskumppaneina. Näiden kuntien kaikille peruskouluoppilaille tarjotaan yksi koulukonsertti lukuvuodessa. Koulukonserttien kokonaismäärä on tällä hetkellä

lähes 2 500 lukuvuodessa, mutta LMS:n tavoitteena on nostaa määrä 9000:ään vuoteen 2014 mennessä. Konsertteihin osallistuu tällä hetkellä n. 300 000 oppilasta vuodessa. Ohjelmistossa on kerrallaan n. 90 ohjelmaa. Konsertteihin jokaiseen koulukonserttiohjelmaan on tuotettu laaja oheismateriaali (sekä painettuna että internetissä), joka integroi konserttavierailun myös muihin kouluaineisiin.

Tanska on jaettu seitsemään alueeseen, joissa jokaisessa on oma LMS-yhdistyksen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilöt ovat puolestaan yhteydessä oman vastuualueensa koulujen kontaktihenkilöihin.

LMS käyttää konserttiansa laadun arvioinnissa Århusin yliopiston kehittämää ns. önskekvist-mallia. Yhdistyksellä on lisäksi lukuisia koulukonserttitoiminnan lisäksi erityisprojekteja.

6.5 Ruotsi

Ruotsissa valtiollista Rikskonserterssätiötä, jolla oli vielä kaksi vuotta sitten yli 60 työntekijää, ollaan ajamassa alas. Sen tilalle on tulossa pienempi Statens musikverk, jonka toiminta pääsee alkamaan kunnolla 2012 ja jonka tehtäväkenttää ollaan parhaillaan muovaamassa.

Ruotsin Länsmusik-organisaatiot (Musik i Väst, Musik i Syd) vastaavat nykyään koulukonserttitoiminnasta eri lääneissä, joissa työskentelee yhteensä 25–30 koulukonserttituottajaa. Kuntasopimukseen pohjautuva malli on käytössä kolmessa läänissä. Myös seniori-ikäisille järjestetään konsertteja ja työpajoja.

Göteborgin alueella toimivan läänitason Musik i Väst -organisaation Kajsa Paulssonin mukaan Musik i Västin koulukonserttiohjelmistossa on tällä hetkellä kolmissenkymmentä ohjelmaa musiikin eri osa-alueilta.

Paulsson kertoi Musik i Västin senioritoiminnasta (Seniorkonserten), joka parhaimmillaan sisältää vuositasolla satoja tapahtumia. Tällä hetkellä käytössä on 14 eri konserttiohjelmaa ja kokonaisuutta, esimerkkinä Paulsson mainitsee viisi viikkoa kestävästä Musikverkstad - minnen, känslor, lugn och gemenskap - kokonaisuudesta. Paulsson painottaa kiireettömyyden, läsnäolon ja säännöllisyyden merkitystä vanhusten parissa tehtävässä kulttuuritoiminnassa.

Ruotsissa toimii myös Skapande skola -hankeen kouluissa. Hanke tukee 4.-9-

luokkalaisten kulttuuritoimintaa kouluissa autojen tuunauksesta aina musikaaleihin asti. Mukana on myös kulttuurilaitoksia. Projekti-ideoita on tullut niin oppilailta opettajilta kuin kulttuuritoimijoiltakin.

6.6 Islanti

Islannissa käytännössä kaikki koululaiset saivat kaksi koulukonserttia lukuvuoden aikana ennen talouskriisiä, mutta nyt lukumäärä on pudonnut yhteen. Valtaosan koulukonserteista järjestää Konserttikeskukseen sisarjärjestö Tonlist fyrir alla, joka on parhaimmillaan järjestänyt vuosittain yli 400 tapahtumaa kuntasopimusmalliin pohjautuen.

7 Kolmas sektori yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan tuottajana

Selvityksessä kartoitettiin mahdollisuuksia hyödyntää kolmannen sektorin osaamista tarjottaessa kunnille osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palveluja. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa kolmannen sektorin toimijoiden yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan palvelutuotannon osaamista, osaamistarpeita, toiminnan laajuutta, toimintatapoja, kohderyhmiä ja tulevaisuuden suunnitelmia. Lisäksi selvitettiin yleisemmin hyvinvointipalvelutuotannon osaamista, osaamistarpeita, toiminnan laajuutta, toimintatapoja, kohderyhmiä ja tulevaisuuden suunnitelmia.

Kartoitus tehtiin e-lomakekyselyllä Kokkolan, Vantaan, Oulun ja Lahden alueilla syys–lokakuussa 2010. Lisäksi haastateltiin Oulun Musiikkijuhlien vs. toiminnanjohtaja Mari Aarnia. Oulun Musiikkijuhlien toiminnasta ja toiminnan kehittämistarpeista on lisää tämän luvun lopussa. Kolmannen sektorin toimijoiden yhteystietoja saatiin paikallisen ammattikorkeakoulun ja/tai kunnan kautta.

Hyvinvointipalveluksi katsotaan toiminta, jossa yhteisö tuottaa vastikkeellisesti joko ostopalvelumenettelyn kautta, yhteistyösopimuksen perusteella tai suoraan asiakkaalle myymällä palvelun, jonka tarkoitus on edistää asiakkaan tai kohderyhmän

hyvinvointia.

Hyvinvoinnin osa-alueita ovat esimerkiksi:

- fyysinen hyvinvointi (esim. fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen)
- henkinen hyvinvointi (esim. mahdollisuus itsensä toteuttamiseen)
- sosiaalinen hyvinvointi ja sosiaalinen pääoma (esim. yhteisöllisyyden ja luottamuksen lisääntyminen).

Hyvinvointipalvelun määritelmä on Minna Ruusuvirran ja Pasi Saukkosen tutkimuksesta Kolmannen sektorin osaaminen ja osaamisen kehittämistarpeet hyvinvointipalvelujen tarjoamisessa ja tuottamisessa (Ruusuvirta, M. & Saukkonen, P. 2009).

7.1 Kolmannen sektorin hyvinvointipalvelukysely

Kysely lähetettiin sähköpostitse 49:lle kolmannen sektorin toimijalle (ks. liite 3), joista 9 toimijaa vastasi kyselyyn. Mukana kartoituksessa oli toimijoita seuraavilta sektoreilta: tanssi, teatteri, musiikki, vanhustyö, kuvataide, sanataide ja lasten ja nuorten toiminta. Alhaisen vastausprosentin vuoksi ei vastausmateriaalin pohjalta voida tehdä yleistyksiä.

Kyselyyn vastanneet toimijoiden kohderyhmät ja toimiala vaihtelivat. Kaikki vastanneet tuottivat hyvinvointipalveluita ja joko tekivät jo tai suunnittelivat tekevänsä yleisöyhteistyötä ja osallistavaan konserttitoimintaa.

Kokonaisnäkemys, konserttitoiminnan ammattitaitoisuus ja monipuolisuus ja pitkäaikainen alueellinen kokemus tuottamisessa nähtiin erityisen hyödyllisinä omina vahvuusalueina osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palveluja tarjottaessa.

Toimijoiden osaamistarpeet liittyivät verkostoitumiseen, markkinointiin ja liiketaloudelliseen osaamiseen: Kehittämistarpeina mainittiin uusien kohderyhmien tavoittaminen, markkinointi, toiminnan kehittäminen, isojen kokonaisuuksien rahoitus, julkisuusnäkyvyyden lisääminen, talouden strateginen suunnittelu, yhteistyöverkostojen luominen ja yhteismarkkinointi. Rahan ja ajan puute mainittiin merkittävimpinä toiminnan kehittämisen esteinä.

Alla on avattu tarkemmin kyselyvastauksia.

Toimija 1

Yhdistys pyrkii lisäämään ihmisten kiinnostusta konserttimusiikkia kohtaan ja ymmärtämään musiikin merkityksen hyvinvoinnille ja vireydelle. Yhdistys toimii orkesterin yhteydessä.

Yhdistyksellä on kokemusta osallistavasta konserttitoiminnasta ja yleisöyhteistyöstä 20 vuoden ajalta: työmuotoja ovat mm. tapaamiset musiikin tekijöiden kanssa,

luennot ja keskustelu- ja koulutustilaisuudet, kirjallinen informaatio ja konserttimatkat. Yhdistyksellä on oma lehti. Yhdistyksellä on halukkuutta toteuttaa ja kehittää edelleen tällaista toimintaa.

Hyvinvointipalveluita tarjotaan kaikille, pääasiallisena kohderyhmänä tällä hetkellä ovat nuoret, työkäiset ja ikääntyvät. Yhdistys suunnittelee tarjoavansa tulevaisuudessa hyvinvointipalveluita myös lapsille. Lähitulevaisuuden päämääränä on saada konsertit lähemmäksi lapsia ja nuoria ja täydentää orkesterin tekemää aiheeseen liittyvää työtä.

Palvelutoimintaa tehdään sekä oman että lähialueen kuntien alueella. Jäseniä yhdistyksessä oli v. 2009 alle tuhat. Yhdistyksellä ei ole palkattua henkilöstöä.

Kokonaisnäkemys on toimijan erityisvahvuus, josta on hyötyä osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palveluja tuottaessa. Tärkein yhteisön osaamisen kehittämistarve on uusien kohderyhmien haku.

Toimija 2

Toimija tarjoaa koulutus- ja sosiaali- ja terveystilaisuuksia. Palvelumuotoja ovat lasten päivähoito, senioripalvelut, kansalaistoiminta, kansalaisopistotoiminta ja ateriapalvelut. Toimija tuottaa hyvinvointipalveluita lapsille, nuorille, aikuisille, perheille, ikääntyville, maahanmuuttajille ja erityistä tukea tarvitseville.

Jäseniä v. 2009 oli alle 100. Palkattuja työntekijöitä on 60.

Yhdistyksen kansalaistoiminnassa on monenlaista kulttuuritoimintaa: lausuntaa, lukupiirejä, iltapäivätansseja, konsertteja. Yhdistyksellä on kokemusta yleisöyhteistyöstä oopperaseminaarien muodossa. Yhdistys mahdollisesti haluaa kehittää osallistavaa konserttitoimintaa ja yleisöyhteistyötä. Merkittävä kehittämisen este on rahan puute, melko merkittäviä esteitä ovat ajan ja sopivien koulutusmahdollisuuksien puute.

Toimija 3

Toiminnan tarkoituksena on tehdä gospelmusiikkia tunnetuksi, kehittää yhdistyksen kuorolaisten taitoja, järjestää konsertteja ja rikastuttaa seurakunnan toimintaa gospelmusiikin keinoin.

Jäseniä yhdistyksessä on alle 100. Yhdistyksessä on yksi palkattu työntekijä.

Yhdistyksellä on kokemusta osallistavasta konserttitoiminnasta ja yleisöyhteistyöstä: pienemmällä kokoonpanoilla on järjestetty n. puolen tunnin konsertteja koululaisille, opiskelijoille, työpaikoille, firmoille esim. jouluun liittyen. Yhteisöllä on halukkuutta toteuttaa ja kehittää tällaista toimintaa.

Itseopiskelu, mentoroidut, räätälöidyt kurssit ja muut koulutustilaisuudet sekä internet sopisivat erittäin hyvin yhdistyksen osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelutoimintaan liittyvän osaamisen kehittämiseen. Merkittäviä kehittämisen esteitä ovat rahan ja sopivien koulutusmahdollisuuksien puute, melko merkittäviä esteitä raha ja perhesyyt.

Toimija 4

Yhdistyksellä on oma aktiivisesti toimiva orkesteri. Jäseniä yhdistyksessä on alle 100. Yhdistyksellä ei ole palkattua henkilöstöä. Yhdistyksellä ei ole aikaisempaa kokemusta osallistavasta konserttitoiminnasta ja yleisöyhteistyöstä, mutta on kiinnostusta kehittää osallistavaa konserttitoimintaa ja yleisöyhteistyötä.

Toimija 5

Toimijalla on aktiivisesti konsertoiva orkesteri, joka tarjoaa myös soiton opetusta vuotuisella leirillä. Leiriopettajia 5-7, muuten yhdistyksellä ei ole palkattuja työntekijöitä. Yhdistys tuottaa, tarjoaa ja suunnittelee erilaisista ohjelmistoista koostuvia konsertteja. Toimija tarjoaa hyvinvointipalveluja lapsille, nuorille, perheille, työkäisille ja ikääntyville. Jäsenten lukumäärä v. 2009 oli alle 100.

Yhdistyksellä on hyviä kokemuksia yleisöyhteistyöstä ja osallistavasta konserttitoiminnasta: konserttien yhteydessä muodostunut esiintyjien ja yleisön välinen synergia on tuonut runsaasti positiivista palautetta niin orkesterin jäseniltä, solisteilta kuin yleisöltäkin.

Yhteisöllä on halukkuutta toteuttaa ja kehittää tällaista toimintaa. Yhdistys toivoo voivansa viedä konserttien kautta musiikkielämyksiä yhä laajemmalle yleisölle. Musiikkileirit ovat vuosittain täynnä.

Korkeatasoisesta ja monipuolisesta oman alan ja ohjelmiston asiantuntijuudesta on erityisesti hyötyä osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palveluja tarjotessa. Tärkeimpiä yhteisön osaami-

sen kehittämistarpeita ovat markkinointi ja julkisuusnäkyvyyden lisääminen. Rää-
tälöidyt kurssit ja muut koulutustilaisuudet sopisivat erittäin hyvin yhteisön osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelutoimintaan liittyvän osaamisen kehittämiseen, mentorointi ja työtehtävien laajentaminen melko hyvin.

Toimija 7

Kuorotoiminta on yhdistyksen ydintoimintaa. Kuoron tarkoituksena on harjoittaa jäsentensä keskuudessa vaativaa kuoromusiikkia, jota se esittää konserteissa ja muissa esiintymisissä sekä taltioi äänitteille aika-ajoin. Yhdistys tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden toteuttaa omia musiikkiambitioitaan muiden vastaavanhenkisten kollegoiden kanssa. Samalla musiikista pitävälle yleisölle tarjotaan korkeatasoista kuoromusiikkia kuultavaksi. Palveluita tarjotaan kaikille, yhteisöllä ei ole erityistä kohderyhmää. Jäseniä yhdistyksessä oli v. 2009 alle 50.

Yhteisöllä ei ole aikaisempaa kokemusta osallistavasta konserttitoiminnasta ja yleisöyhteistyöstä, mutta se haluaisi toteuttaa ja kehittää tällaista toimintaa.

Räätelöidyt kurssit ja muut koulutustilaisuudet sekä itseopiskelu sopisivat erittäin hyvin yhteisön osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelutoimintaan liittyvän osaamisen kehittämiseen, erilliset tutkinnot melko hyvin. Merkittävä kehittämisen este on rahan puute. Ajan puute ja perhesyyt ovat melko merkittävä este.

Toimija 8

Yhdistyksellä on oma liikunta- ja tanssikoulu sekä ammattilaistanssiryhmä. Yhdistys tuottaa, tarjoaa ja suunnittelee erilaisia tanssi- ja ryhmäliikuntatunteja lapsille, nuorille ja työikäisille sekä suunnittelevat tarjoavansa perheille, ikääntyville, ja erityistä tukea tarvitseville. Jäseniä yhdistyksessä oli v. 2009 alle 500.

Yhdistyksessä on kokemusta osallistavasta konserttitoiminnasta ja yleisöyhteistyöstä: tanssikoulun kevätnäytökset yli 20 vuoden ajalta konserttitaloissa ja teattereissa sekä ammattilaisryhmän tuhannet esiintymiset 26 vuoden aikana. Yhteisöllä on halukkuutta kehittää tällaista toimintaa.

Räätelöidyt kurssit ja muut koulutustilaisuudet, oppisopimukset, työssä oppiminen sekä mentorointi, työtehtävien laajentaminen ja työnkierto sopisivat melko hyvin yhteisön osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelutoimintaan liittyvän osaamisen kehittämiseen. Melko merkittäviä kehittämisen esteitä ovat rahan puute ja pitkät välimatkat.

Toimija 9

Säätiö tuottaa kohtuuhintaista vuokra-asumista ikäihmisille sekä kotona asumista tukevia palveluja. Toimija suunnittelee, tuottaa ja tarjoaa fysioterapiatoimintaa ja asukkaiden virkistystoimintaa (virkistystoiminta ei ole suoraan vastikkeellista, ohjaus sisältyy vuokraan). Kohderyhmänä ovat ikääntyneet/seniorit. Jäsenten lukumäärä v. 2009 oli alle 2000. Työntekijöitä säätiössä on 25.

Toimijalla ei ole aikaisempaa kokemusta osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön alueelta. Osallistaviin pidempikestoisiin työpajoihin ei ole ollut resursseja, mutta lyhyitä yhden kerran sirkuksen tekijöiden ja musiikin esittäjien vierailuja on ollut. Kehittämistoiveissa ovat ilmaisu- ja näytelmäkerho ja erilaiset musiikkiryhmät ikäihmisille.

7.2 Oulun Musiikkijuhlat

Oulun Musiikkijuhlasäätiö rs. on Oulun kaupungin omistama säätiö. Vs. toiminnanjohtaja Mari Aarni määrittelee Oulun Musiikkijuhlien paikan kolmannen sektorin ja kunnan väliin, mutta toimintamalleiltaan lähemmäksi kolmatta sektoria. Musiikkijuhlat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Oulu Sinfonian kanssa vuosien ajan.

Toiminnan pääpaino on erilaisten konserttien ja konserttisarjojen tuottaminen maaliskuussa järjestettävälle Oulun Musiikkijuhlille. Vuonna 2012 olisi tarkoitus muuttaa toimintaa verkostomaisesti tuotetun festivaalin suuntaan. Täysipäiväisen toiminnanjohtajan ja tuottajan saaminen musiikkijuhlasäätiön palvelukseen ympärivuotisesti olisi hyvä juttu kehittämismahdollisuuksia ajatellen.

Oulu muuttuu Suur-Ouluksi vuonna 2013. Tämä tuo Musiikkijuhlille uusia toiminta- ja yhteistyönäkymiä. Aarnin mukaan keväällä 2011 on tarkoitus aloittaa yhteistyötä tulevan Suur-Oulun alueen kuntien kanssa järjestämällä konsertteja Suur- Oulun tulevissa kunnissa.

Oulun Musiikkijuhlien toiveena on lisätä omien tuotantojensa oheen markkinoin-

tiyhteistyötä ja yhteistuotantoja eri kulttuurialan sekä muiden toimijoiden kanssa. Esimerkiksi yhteistyö keväällä 2011 ensi kertaa Oulun Musiikkivideofestivaalista erillään järjestettävän Musixine - kansainvälisen musiikkilokuvakilpailun kanssa kiinnostaa.

Musiikkijuhlat haluaa rakentaa paikallista toimijaverkostoa. Oulun Musiikkijuhlat tekee jo yhteistyötä erityyppisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Aarnin mukaan tarkoituksena on, että tulevaisuudessa näiden verkostojen kautta Ouluun rakentuisi talvisten tapahtumien sateenvarjoverkosto kevättalven tapahtumille sekä tapahtumantuottajille.

Toiminnan kohderyhmään kuuluvat tällä hetkellä laaja-alaisesti eri-ikäiset kohderyhmät. Musiikkijuhlat järjestää vuosittain lastenkonsertteja päiväkotij- ja kouluikäisille. Vuonna 2011 on tarkoitus järjestää Oulu All Stars Big Band -kokoonpanon kanssa myös yläaste- ja lukioikäisille suunnattu konsertti. Lisäksi Musiikkijuhlat tuottaa myös nuorille aikuisille suunnattuja klubikonsertteja. Sinfonia- ja kamari-musiikkikonserttien vakituinen kävijäkunta koostuu puolestaan vanhemmasta kohderyhmästä.

Eri kohderyhmille suunnattua osallistavaa konserttitoimintaa ja yleisöyhteistyötä voitaisiin tulevaisuudessa liittää Oulun Musiikkijuhlien yhteyteen.

Oulun Musiikkijuhlat on tehnyt yhteistyötä Oulun seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) kanssa useana vuonna. Yhteistyö on pääasiallisesti ollut erilaisten konserttien järjestämistä; ammattikorkeakoulun

opettajia ja opiskelijoita on ollut esiintymässä festivaaleilla. Lisäksi yhteistyöhön on kuulunut soitinten vuokrausta.

Tulevaisuuden toiveena olisi laajentaa yhteistyötä Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa esimerkiksi säännölliseen mestarikurssitoimintaan: huippu-esiintyjän saapuessa Ouluun Musiikkijuhlat ja OAMK voisivat yhdessä järjestää mestarikurssin. Systemaattista vuosittain järjestettävää mestarikurssitoimintaa ei ole vielä ollut, mutta ajatuksena on ollut, että jos sellaista aletaan järjestää, siitä voitaisiin tehdä avointa kurssitoimintaa muillekin kuin Oulun seudun ammattikorkeakoulussa opiskeleville.

Pedagogista koulutusta tai koulutustapah- tumia ei ole vielä järjestetty yhteistyössä Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa, mutta yhteistyön tiivistyminen tuo mukanaan mahdollisuuden linkittää OAMK:in musiikkipedagogitoimintaa Musiikkijuhlien ajankohdan yhteyteen. Aarni näkee tällaisessa yhteistyössä OAMK:n

roolin koulutuksen kehittämisen luotsa- jana. Oulun Musiikkijuhlat pystyy puoles- taan tuomaan tuotannollista puolta yh- teistyöhön. Musiikkijuhlilla on myös osaamista ja tietoa eri toimijoiden yhteen saattamiseksi.

Konserttikeskuksen Konsertti joka kou- luun -hanke voisi olla yksi OAMK:in ja Oulun Musiikkijuhlien tulevaisuuden yh- teisistä projekteista. Hanketta voisi viedä esimerkiksi Suur-Oulun alueelle lähialueen kuntiin 2012–2013, mikäli rahoitus järjes- tyy ja ammattikorkeakoulun puolelta saa- daan koulutettua henkilöitä toimintaan.

Aarnin mielestä ammattikorkeakoulujen, kolmannen sektorin ja kunnan yhteistyö- hön perustuva osallistavan konserttitoi- minnan ja yleisöyhteistyön palvelumalli kuulostaa hyvältä. Hänen mukaansa toi- mintaa tuotetaankin jo jossain määrin mallin pohjalta. Musiikki elämään - esiselvityksessä rakennettua palvelumallia esitellään seuraavassa luvussa.

8 Tuloksia

Kartoituksen perusteella yleisöyhteistyötä ja osallistavaa konserttitoimintaa tehdään yleisesti musiikin koulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa, kunnissa sekä orkestereissa. Toimintaa järjestetään alueesta ja toimijasta riippuen sekä itsenäisesti että yhteistyössä valtakunnallisten ja alueellisten kolmannen sektorin toimijoiden, kulttuurialan oppilaitosten ja kunnan kulttuuri- ja sosiaali- ja terveystoimien kanssa. Yleisöyhteistyötä tekevät kolmannen sektorin toimijat toimivat eri aloilla, enimmäkseen musiikki-, sosiaali- ja terveystoimialoilla. Seurakunta on myös tärkeä yhteistyökumppani ja musiikin alan alueellinen vaikuttaja.

Osallistavan konserttitoiminnalla ja yleisöyhteistyöllä nähdään kahdenlaisia merkityksiä: Taiteella ja kulttuurilla voidaan edistää hyvinvointia ja osallisuutta ja tarjota elämyksiä. Toisaalta yleisöyhteistyöllä pyritään saamaan uusia yleisöjä.

Yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan työmuodot ja sisällöt vaihtelevat alueellisten vahvuuksien, painotusten, kohderyhmän ja tilanteen mukaan. Työmuodot vaihtelevat yleisöystävällisistä ilmaiskonserteista ja kansanmusiikkijameista vuorovaikutuksellisiin musiikkityöpajoihin ja elämyksellisen monitaiteellisen esityksen rakennusprosessiin yhdessä erityistä tukea tarvitsevien kanssa. Kaikissa haastatelluissa koulutusorganisaatioissa ja kunnissa osallistavaa konserttitoimintaa ja yleisöyhteistyötä on tehty laitoksissa, kuten kouluissa, päiväko-

deissa, sairaaloissa, palvelutaloissa ja vanhainkodeissa. Yleisöyhteistyö ja osallistava konserttitoiminta jalkautuu myös erilaisiin alueellisiin kulttuuritapahtumiin. Yleisöyhteistyötä ja osallistavaa konserttitoimintaa toteutetaan yhtäläillä konserttisaleissa.

Toiminnan kohderyhmiin kuuluvat lapset, koululaiset, nuoret, aikuiset ja ikäihmiset. Erityistä tukea tarvitsevien parissa joko tehdään jo tai halutaan tulevaisuudessa tehdä yleisöyhteistyötä ja osallistavaa konserttitoimintaa.

Haastattelujen perusteella tuottajalla nähdään merkittävä rooli välittäjänä yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan tekijöiden ja tilaajien välillä. Tuottajaosaamiseen tulisikin kiinnittää erityistä huomiota.

VAKA-hankkeen projektipäällikkö Annamajja Saarelan mukaan tuottajien ja muusikoiden työllistyminen ovat sidoksissa toisiinsa. Jos paikkakunnalle saadaan koulutuksen ja verkostoitumisen kautta tuottajaosaamista, niin sen ympärille voi verkostoitua myös muusikko-osaamista. Saarelan mukaan pitäisi yrittää vahvistaa alueellista tuottajaosaamista, kiinnittää huomiota tuottajien ansaintalogiikoihin ja pohtia paikallisen työllistymisen mahdollisuuksia, esimerkiksi koulukonserttien tuottajan kohdalla tulisi miettiä, mitä muuta konserttitoimintaa alueella on, joka voisi tuottajan työllistää. Paikkakunnal-

la jo olevaa tuottajaosaamista on tärkeä arvostaa.

8.1 Palvelumalli

Musiikki elämään -esiselvityksessä tehdyn kartoitustyön pohjalta rakennettiin palvelumalli osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön alueelliseen tuottamiseen (Kuva 1). Palvelumallin tarkoituksena on luoda paikkakunnalle sellaista osaamista, joka auttaa paikallisesti konserttien ja yleisöyhteistyön järjestämisessä. Palvelumallin lähtökohtana on kolmannen sektorin, kuntatoimijoiden ja ammattikorkeakoulujen välinen yhteistyö.

Palvelumallin tarkoitus on tukea kolmannen sektorin toimijoiden verkottumista ja kouluttautumista, mikä lisää heidän mahdollisuuksiaan tuottaa hyvinvointia lisääviä palveluja kuntien palvelurakenteeseen.

8.1.1 Kolmas sektori palveluntuottajana

Kolmas sektori tuottaa tässä palvelumallissa kunnan tarpeiden mukaan räätälöityjä osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelutuotteita kunnalle. Palvelutuotteiden sisältö määräytyy paikallisten intressien, osaamisen, kehittämistarpeiden ja painopisteiden mukaisesti.

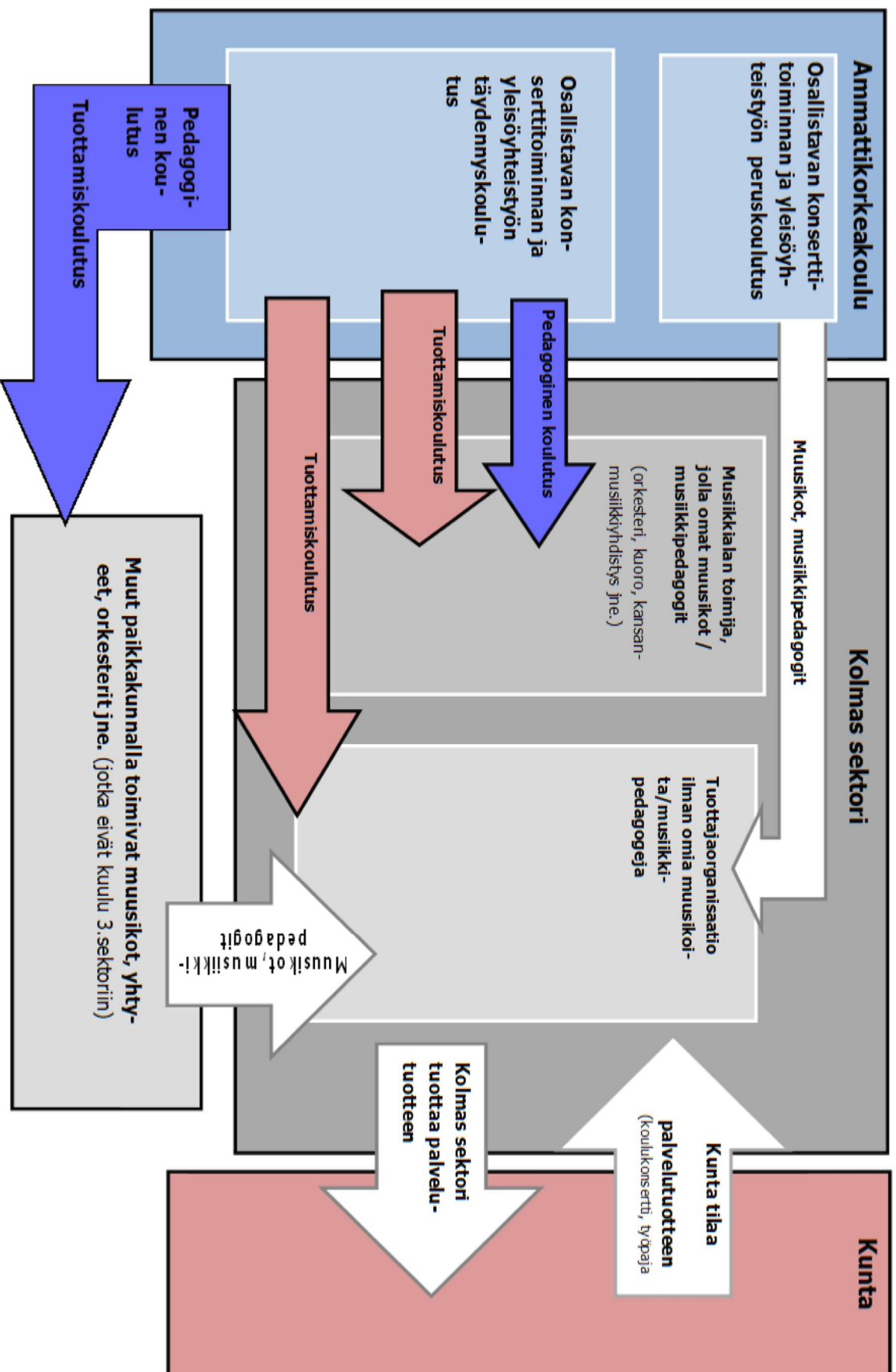
Kolmas sektori näyttäytyy kartoituksessa laajana ja hajanaisena erilaisten toimijoi-

den kenttä. Toimijoiden aktiivisuus vaihtelee suuresti. Kolmanteen sektoriin kuuluu sekä ammattimaisesti että harrastuspohjalta toimivia toimijoita. Toimijoiden koko vaihtelee sekä jäsenmäärän että palkattujen työntekijöiden puolesta.

Kolmannella sektorilla toimivat osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön tuottajat tulevat tarvitsemaan tuottamisosaamista. Kolmannen sektorin koulutuksella on merkittäviä vaikutuksia. Tuottajakoulutus parantaa alueellisen kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä hyvinvointipalveluiden tarjoamisessa kunnalle. Hyvinvointipalvelutoiminnan myötä parantuvat kolmannen sektorin työllistämismahdollisuudet (esim. tuottajan palkkaaminen palvelutuotantoon mahdollistuu). Välillisesti tämä lisää paikkakunnalla toimivien musiikin ammattilaisten työllistymismahdollisuuksia: kun paikkakunnalla toimii yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan palveluita tuottavia kolmannen sektorin toimijoita, voivat musikat ja musiikkipedagogit tarjota palveluitaan näille toimijoille.

Kolmannen sektorin toimijoilla on sekä pedagogistaiteellisia että liiketaloudellisia tuottamisosaamistarpeita. Pedagogistaiteellinen tuottamisosaaminen sisältää osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön sisältötuotanto. Tähän kuuluu mm. taiteellisen tuotteen dramaturgian suunnittelu, käsikirjoitus, lavastus, visualisointi ja äänitekniikka. Liiketalou-

KUVA 1. Osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelumalli

delliseen tuottamisosaamiseen kuuluvat mm. oman osaamisen tuotteistaminen, markkinointiviestintä, aikatauluttaminen ja budjetin rakentaminen.

Yhtä ainoaa tuottamiskoulutusmallia ei voida tässä tarjota. Tuottamiskoulutuksen kehittäminen jää alueelliseksi haasteeksi. Tuottamisosaamisen koulutuspakettia rakennettaessa kannattaa selvittää alueella jo olemassa oleva osaaminen ja hyödyntää sitä. Sekä pedagogistaiteellista että liiketaloudellista tuottamisosaamista löytyy usein jo paikkakunnan kulttuurio-rganisaatioista, kuten alueorkestereista ja -teattereista. Myös kolmannen sektorin toimijoilla, ammattikorkeakouluilla ja muilla koulutuksen tarjoajilla voi olla tarvittavaa osaamista. Liiketaloudellista osaamista löytyy myös kunnalta.

Musiikki elämään -esiselvityshanke on saanut rahoitusta valtakunnallisesta ESR-kehittämishjelmasta "Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen kolmas sektori hyvinvointipalvelujen tarjoajana". Kehittämishjelman koordinaatiohanke Kolmas lähde kouluttaa ja tukee kolmannen sektorin toimijoita palvelutuotannon kehittämisessä, vahvistaa niiden liiketoiminta- ja palveluosaamista ja tuottaa tietoa kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalan hyvinvointipalvelujen erilaisista malleista. Jos osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön palvelumallia lähdetäisiin toteuttamaan ESR-pilottiprojektissa, vastaisi em. kehittämissohjelman koordinaatiohanke palvelutuottajien liiketaloudellisiin koulutustarpeisiin.

8.1.2 Muusikoiden ja musiikkipedagogien koulutus

Haastatteluista kävi ilmi, että vaikka käytännön puitteet osallistavalle konserttitoiminnalle ja yleisöyhteistyölle ja yhteistyölle eri toimijoiden kesken saattavat kunnossa, muusikoilla ja musiikkipedagogeilla ei kuitenkaan ole riittävää osaamista osallistavaan konserttitoimintaan ja yleisöyhteistyön tekemiseen. Koulutustarpeet nousivatkin kartoituksessa voimakkaasti esille.

Kartoituksessa ilmeni kahdenlaisia koulutustarpeita: Toisaalta tarvitaan osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön pedagogista ja esiintymiskoulutusta, toisaalta yrittäjä-, tuottamis- ja tuotteistamiskoulutusta. Koulutusta tarvitsevat niin opiskelijat, freelance-muusikot kuin orkesterimuusikotkin. Koulutusta tarvitaan opiskelijoiden lisäksi myös oppilaitosten opettajille.

Verrattuna perinteiseen konserttitoimintaan, osallistavan konserttitoiminnassa ja yleisöyhteistyössä tarvitaan taitoa rakentaa kokonaisuus sekä kohdata ja osallistaa. Nämä piirteet tuovat omat haasteensa toimintaan. Muusikoiden kouluttaminen nähdäänkin erittäin tärkeänä. Työsarkaa löytyy muusikon rooliajattelun muuttamisessa solistista yleisön kohtajaksi.

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toiminnanjohtaja Aila Sauramon mukaan on paljon asioita, mitä perinteisessä muusikkokoulutuksessa ei ole otettu huomioon. Valmistuvan muusikon työelämän tuntemus saattaa olla heikkoa. Työelämäval-

miuksien lisäksi muusikon opintoihin pitäisi Sauramon mukaan kuulua niin kommunikointitaitoja kuin pedagogisia taitoja, jotta ymmärrys nykymuusikon työn laajentuneista sisällöistä lisääntyisi. Muusikon pitää pystyä kommunikoimaan ja toimimaan yhteisössä, esimerkkinä tästä Sauramo mainitsee äänenjohtajat, jotka ovat tärkeässä roolissa, mutta joille ei ole olemassa esimiestaitoja vahvistavaa äänenjohtajakoulutusta. Myös tuottajakoulutus pitäisi yhdistää sisältöihin ja liittää muusikoiden koulutukseen.

Tässä palvelumallissa alueellinen musiikin alan koulutusorganisaatio on osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön koulutuksen kehittämisen ja tuottamisen koordinoija. Oppilaitokset tuottavat alueellista pedagogista perus- ja täydennyskoulutusta. Opiskelijat saavat pedagogiikkakoulutusta peruskoulutuksen puitteissa ja muut halukkaat alueella toimivat musiikin alan ammattilaiset täydennyskoulutuksena.

Rytmimusiikin vapaan kentän toimintaedellytyksiä kehittävän VAKA-hankkeen projektipäällikkö Annamaija Saarelan mielestä osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön koulutuksen ja harjoittelun integroiminen osaksi ammattikorkeakoulun perusopetusta ja työelämäharjoittelua on erittäin järkevää ajatellen opiskelijan työllistymismahdollisuuksia kotipaikkakunnallaan. Koulutuksen kautta alueella olisi enemmän osaavaa työväkeä, joka voisi työllistyä kolmannen sektorin kautta. Pedagogiikkakoulutus parantaisi niin valmistuneiden opiskelijoiden kuin paikkakunnalla jo toimivien muusikoiden ja musiikkipedagogien työllistymistä.

Osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön täydennyskoulutusta ei ole vielä käynnissä missään haastatelluista ammattikorkeakouluista. Täydennyskoulutuksen tarjoaminen musiikin alalla toimiville ammattilaisille, esimerkiksi avoimena korkeakouluopetuksena, nähdään kaikissa haastatelluissa koulutusta tarjoavissa organisaatioissa mielekkäänä ja varteenotettavana kehitysalueena.

Täydennyskoulutus palvelisi niin alueorkestereita kuin paikkakunnalla toimivia freelance-muusikoitakin. Orkesterit saisivat lisää työvälineitä ja pedagogista osaamista yleisöyhteistyöhön. Freelancemuusikoiden työllistymismahdollisuudet omalla kotipaikkakunnallaan paranisivat laajemman ammattitaidon myötä. Täydennyskoulutus kehittäisi aluetta positiivisesti.

Sekä Saarelan että Sauramon mukaan yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan koulutusta suunniteltaessa on olennaista kartoittaa, mitä osaamista alueelta löytyy ja arvostaa jo olemassa olevaa osaamista. Pedagogiikkakoulutusta tulisi kehittää vuoropuhelussa eri osapuolten kesken: koulutusta suunniteltaessa olisi Saarelan mukaan järkevää analysoida paikallisten orkestereiden tekemää yleisötyötä ja pohtia, olisiko kehitettävällä koulutuksella jotain annettavaa tähän toimintaan. Näin voitaisiin räätälöidä tarpeiden mukaista koulutusta ja saada paikkakunnalla jo toimivia tahoja mukaan. Orkestereilla saattaa olla pitkät perinteet yleisöyhteistyön tekemisessä ja näin ollen vastavuoroisesti arvokasta tietoa ja kokemusta jaettavaksi opiskelijoille ja kolmannen sektorin toimijoille. Koulutusta

kehittäessä olisi syytä pohtia, kuinka tätä osaamista voidaan hyödyntää yhteiseksi hyväksi. Haastatelluissa musiikin koulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa on jo osittain olemassa erilaisia komponentteja (osaamista, vahvuuksia ja opintomoduuleja), joita voidaan hyödyntää koulutusta kehitettäessä.

Eräs tulevaisuuden visioista on Sauramon ehdottama pedagogipankki. Pedagogipankista löytyisi musiikkipedagogeja erilaisiin tarpeisiin, esimerkiksi orkestereiden yleisöyhteistyöhön erikoistuneita pedagogeja. Orkesterityöhön perehtyminen ja orkesterin tunteminen ovat keskeisiä yleisöyhteistyöpedagogin osaamiseen kuuluvia asioita, Sauramo painottaa. Orkesterit voisivat käyttää pedagogeja apunaan omien projektiansa suunnittelussa ja tu-

kena toteuttamisessa. Pedagogipankki olisi näin turvaamassa orkestereiden yleisöyön ja osallistavan konserttitoiminnan pedagogiosaamista.

8.2 Lopuksi

Musiikki elämään -esiselvityksessä nousivat esille osallistavan konserttitoiminnan ja yleisöyhteistyön tuotannollisen ja pedagogisen osaamisen tarve. Koulutustarpeet tyydyttämällä voidaan vaikuttaa muusikoiden ja tuottajien alueelliseen työllistymiseen ja kolmannen sektorin toimijoiden edellytyksiin tuottaa hyvinvointipalveluita kunnalle. Parantamalla taidetoiminnan saavutettavuutta voidaan vaikuttaa kunnan asukkaiden hyvinvointiin ilon, osallisuuden ja vuorovaikutuksen kokemusten kautta.

Lähteet

Liikanen, Hanna-Liisa. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia - Ehdotus toimenpideohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1. Opetusministeriö 2010, Helsinki.

Ruusuvirta, M. & Saukkonen, P. 2009. Kolmannen sektorin osaaminen ja osaamisen kehittämistarpeet hyvinvointipalveluiden tarjoamisessa ja tuottamisessa. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen kolmas sektorin hyvinvointipalvelujen tarjoajana -kehittämishankkeeseen osallistuvilla yhteisöillä kohdistettu selvitys. Esitys Kolmas lähde -sivustolla.

<http://www.kolmaslahde.fi/>.

LIITE 1. Teemahaastattelupohja

Teema 1 YLEISÖYHTEISTYÖ JA OSALLISTAVA KONSERTTITOIMINTA

AMK/muu koulutuksen tarjoaja, kunnan edustaja:

- kokemukset (työmuodot, projektit, keneltä aloitteet, kokemukset yhteistyöstä kunnan/3.sektorin/oppilaitoksen kanssa)
- muu tämänkaltaista toimintaa tai yhteistyötä

Teema 2 OSAAMINEN JA OSAAMISEN KEHITTÄMISTARPEET

a. OSAAMINEN

AMK/muu koulutuksen tarjoaja, kunnan edustaja:

- yleiset (musiikilliset) vahvuusalueet, paikalliset erityispiirteet
- yleisöyhteistyöhön ja osallistavaan konserttitoimintaan liittyvä osaaminen

AMK/muu koulutuksen tarjoaja:

- Kerro koulutuksestanne, jonka näkisit jo tukevan yleisöyhteistyössä ja osallistavassa konserttitoiminnassa tarvittavaa osaamista?
- Muut asiat, joiden kautta tarvittavaa osaamista on mahdollisesti jo kertynyt?
- Onko teillä olemassa opetusmoduulia, joka soveltuisi tähän (laajuudeltaan ja joustavuudeltaan)?
- Mahdollinen hankeosaaminen

b. OSAAMISEN KEHITTÄMISTARPEET

AMK/muu koulutuksen tarjoaja:

- Millaisia toimenpiteitä näet yleisöyhteistyön ja osallistavan konserttitoiminnan (uudenlaiset yhteistyökumppanit, uudenlaiset työnkuvat) tuomisen koulutusohjelmaan/oppilaitokseen tuovan
 - muusikon/musiikkipedagogin koulutuksen kehittämiseksi?
 - täydennyskoulutuksen kehittämiseksi?
 - yhteistyön kehittämiseksi ei-muodollista koulutusta saaneiden taiteen ammattilaisten kanssa?
 - yhteistyön kehittämiseksi 3. sektorin toimijan/kunnan kanssa?

AMK/muu koulutuksen tarjoaja, kunnan edustaja:

- Minkä tekijöiden näet edistävän ja/tai estävän yleisöyhteistyön tai osallistavan konserttitoiminnan toteuttamista/tuottamista koulutusohjelmassanne/kunnassanne/yhdistyksessänne? (tunteet, arvot, asenteet, ennakkokäsitykset, resurssit, taloudelliset tekijät)

Teema 3 TULEVAISUUS

AMK/muu koulutuksen tarjoaja, 3.sektori, kunnan edustaja:

- toiveet yhteistyöltä
- paikalliset erityispiirteet, joiden nähdään vaikuttavan/olevan merkityksellisiä yhteistyön muotoutumisessa

LIITE 2. Kolmannen sektorin toimijat, joille lähetettiin kysely

KOKKOLA

Druba ry
Kapelli ry
Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri
Kokkolan Talviharmonikka
Musiikkikilta Pelimannit ry
Osuuskunta Centi-Art
Teatteri Avoin Näyttämö
Ykspihlajan Työväen Näyttämö
West Coast Kokkola Opera

LAHTI

Aplodit Orkesterille ry
Harjulan Settlementti ry
Finn-Kanteleet
Hot Club Dance Company
Lahden Blues Mafia ry
Lahden Rytmin Ystävät ry
Lahden ensi- ja turvakoti
Lahden Gospelkuoro
Lahden Kamarikuoro ry
Lahden Lähimmäispalvelu ry
Lahden Naislaulajat ry
Lahden Ooppera ry
Lahden Vanhainkotiyhdistys ry
Lahden vanhusten asuntosäätiö
Lahti Big Band ry
MLL Lahti
Päijät-Hämeen Tanssialan Tuki ry
Samba Maracaña, Lahti

Swing it! ry

OULU

MLL Kaakkuri
MLL Korvensuora
MLL Oulu
MLL Oulunsuu
MLL Pateniemi
MLL Ylikiiminki
Oulun palvelusäätiö
Oulun musiikkijuhlasäätiö

VANTAA

Kamarikuoro Audite
Diakoniasäätiö Foibe
Galleria Gjutars
MLL Etelä-Vantaa
MLL Hakunila
MLL Itä-Hakkila
MLL Korso
MLL Koivukylä
Musaiikki ry
Tikkurilan Teatteri
Vantaan Näyttämö
Vantaan Sanataidekoulu
Vantaan Tanssiopisto

LISÄKSI

Maailman musiikin keskus ry

LIITE 3. Kartoituksessa esille tulleita yhteistyökumppaneita ja hankkeita

Kolmas sektori

Musiikin ala

Aplodit Orkesterille ry, Lahti
 Finn-Kanteleet, Lahti
 Heinola Jazz 90 ry, Heinola
 Kemin Rytmimusiikin Ystävät Ry, Kemi
 Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri, Kokkola
 Kokkolan Talviharmonikka, Kokkola
 Kuopio Jazz & Blues ry, Kuopio
 Kuopion Kamarimusiikkiseura, Kuopio
 Lahden Blues Mafia ry, Lahti
 Lahden Gospelkuoro, Lahti
 Lahden Kamarikuoro ry, Lahti
 Lahden Naislaulajat ry, Lahti
 Lahden Ooppera ry, Lahti
 Lahden Rytmin Ystävät ry, Lahti
 Lahti Big Band ry, Lahti
 Maailman musiikin keskus ry
 Musaiikki ry, Vantaa
 Riverside Jazz, Tornio
 Suomen Musiikkioppilaitosten Liitto
 Swing it! ry, Lahti
 Suomen Jazzliitto
 Truba ry, Kokkola
 UMO Jazz Orchestra
 West Coast Kokkola Opera, Kokkola

Sosiaali- ja terveysala

Lahden Ensi- ja turvakoti, Lahti
 Mannerheimin Lastensuojeluliitto
 Suomen Epilepsiaseura
 Sydäntautiyhdistys

Festivaaleja

ANTI-festivaali, Kuopio
 Hippa-festivaali, Joensuu
 Ilosaarirock, Joensuu
 Joensuun Musiikkitalvi, Joensuu

Kaustisen kansanmusiikkifestivaali, Kaustinen

Kihaus Folk, Joensuu
 Lahden Lasten Talvikarnevaalit, Lahti
 Neitivirtafolk, Joensuu
 Oulun musiikkijuhlasäätiö rs, Oulu
 Popkatu-festivaali, Joensuu

Teatteriala

Teatteri Avoin Näyttämö, Kokkola
 Teatteri Juko, Lahti
 Ykspihlajan Työväen Näyttämö, Kokkola

Tanssi

Hot Club Dance Company, Lahti
 Päijät-Hämeen Tanssialan Tuki ry, Lahti
 Samba Maracanã, Lahti

Muita kolmannen sektorin toimijoita

Harjulan Settlementti ry, Lahti
 Kulttuuriyhdistys Osta elämä ry, Kokkola
 Kuvataidekoulu Värikäs, Kuopio
 Studieförbundet Vuxenskolan, Haaparanta, Ruotsi
 Taito Pohjois-Karjala ry

Muita yhteistyökumppaneita

Musiikkialan oppilaitoksia
Kaupunginorkesterit
Kaupungin teatteri
Kirjasto
Kuntien kulttuuripalvelut
Koulut
Lastensuojelu
Palvelutalot
Päiväkodit
Sairaalat
Vanhainkodit

Nukketeatterifestivaali, Lahden kaupunki
Salpausselän kisat, Lahti
Sotilasmusiikkikoulu

Hankkeita

ANTI
ARVO
Centri-Art
Itätuuli-orkesteri
Kansanmusiikin kulttuuri- ja perinnebank-
ki
Kulttuurisilta
Musike
Myrsky
SARKA
VireTori

LIITE 4. Suomen sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkestereiden yleisötyö vuonna 2009 orkestereiden oman ilmoituksen mukaan (Lähde: Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n arkisto)

Kuopion kaupunginorkesteri

Musiikkipolkuviikko 7 lk:lle, 1x syysluku-kaudella, 1x kevätlukukaudella, orkesterilla yht. 10 työpajaa. Sisältö: Orkesterin harjoitusten seuraaminen ja lyömäsoittimiin tutustuminen. Kapellimestari kertoi päivän temasta, taiteilijatapaamisia.

Orkesterin konserttikäytäntöjen, työtilojen ja soittimien esittely: Orkesterin muusikko vieraili kahdessa luokassa vetäen työpajoja. Oppilaat tutustuivat mm. suunnistusrastein Kuopion Musiikkikeskukseen ja orkesteritoimintaan ja jututtavat kapellimestaria ja solistia. Projekti päättyi kaupunginorkesterin sinfoniakonserttiin. Seitsemän toteutuskertaa.

Pori Sinfonietta

Koululaisille kertaluonteinen vierailu orkesterin kenraaliharjoituksissa. Orkesterilla kertoja yht. 1. Ennen konserttia oli taiteilijatentti, jossa esiteltiin konsertin ohjelmistoa, paikalla kapellimestari ja solisti.

Joensuun kaupunginorkesteri

Orkesterin avoimien harjoitusten ja soitinten esittelyä koululaisille, Tunti ennen konserttia, -tapahtuma, taiteilijatapaamiset. Orkesterilla kertoja yht. 4.

Tampere Filharmonia

Vierailut Tampere Filharmonian arkeen, päiväkot-, koululais- ja opiskelijaryhmille suunnattu. Sisälsi lyhyen esittelyn, harjoitusten seuraamisen ja ennakkoinfon. Orkesterilla kertoja yht. 11.

Nuori kuuntelija -klubi 13–27 -vuotiaalle Jäsenpostia, ilmainen sisäänpääsy Faunin iltapäivä -kamarimusiikkikonsertteihin, tapahtumatarjouksia, taiteilijatapaamisia, mahdollisuus kenraaliharjoitusten seuraamiseen. Orkesterilla kertoja yht. 9.

Lahden kaupunginorkesteri – Sinfonia Lahti

Lastenkonsertti sekä ennako- ja jälkityöpajat. Ennakkotyöpajassa tutustuttiin teoksen säveltäjään, keskeisiin teemoihin ja saadaan tuntumaa partituuriin. Jälkityöpajassa käsiteltiin kuultua ja nähtyä enimmäkseen itse tekemällä. Orkesterilla kertoja yht. 26.

Hei, me sävelletään! -

musiikkikasvatusprojekti: Lapset yhdessä orkesterimuusikoiden kanssa valmistsivat pienen teoksen (aihe kuluvan kauden ohjelmistosta). Kouluilla oli 4–6 workshop-päivää, oppilaat päättivät esityksen koluta muusikoiden antamien ohjeiden ja virikkeiden perusteella. Sävellystä työstettiin 2,5 h kestoisina workshop-päivinä kouluilla kahden viikon ajan. Lopputapahtumassa Sibelius-talon pääsalissa ryhmät esittivät omat versionsa ja lopuksi orkesteri esitti projektin kantateoksen.

Vuodessa järjestettiin kaksi projektia – yksi keväällä ja yksi syksyllä. Projektia vetivät orkesterin kuusi muusikkoa ja hallinnosta yksi henkilö. Projektiin osallistui 3–4 ryhmää kerrallaan, pääosin peruskoululuokkia. Lisäksi projektiin osallistui orkesterin kummipäiväkodin esikouluryh-

mä kerran vuodessa. Projektin jälkeen annettiin kunniakirja jokaiselle osanottajalle sekä luokalle.

Tapiola Sinfonietta

Tapiola Sinfoniettan muusikot ja Metropolia Ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelman opiskelijat virittivät Espoon 2. ja 7. luokkalaiset Kulps!-konsertin tunnelmaan kouluissa järjestetyissä työpajoissa. Työpajan kesto 75 min. Syyslk 2. luokkalaisille, kevätlk 7. luokkalaisille. Kaksi tapahtumista oli niin sanottuja lapsiparkkeja perheen pienimmille. Työpajat ovat toistuvia, lapsiparkit kokeiluja. Työpajoja oli kaiken kaikkiaan 53.

Radion sinfoniaorkesteri

Koko perheen Sibelius-konsertti "Sibba-bibba". Konsertteja orkesterilla kaksi.

Turun filharmoninen orkesteri

Juniori-klubi: Klubi-illoissa on muusikko mukana kertomassa työstään. Klubilla on verkkosivut sekä muuta toimintaa
Varaslähtöjä ennen konsertteja: kapellimestari ja /tai solisti ovat intendentin haastateltavana. Ryhmillä on mahdollisuus tilata "Selviydy sinfoniasta -paketti".

Lappeenrannan kaupunginorkesteri

Esikouluryhmiä tutustumassa orkesterin työskentelyyn Lappeenranta-salissa intendentin tai nuotistonhoitajan johdolla. Kertoja neljä.